

කැරු ජෛව විවිධත්වය

De/

essel

BONDSBESTUUR

Voorzitter: A. van Liempd, Rubensstraat 17, Breda, telefoon (076) 13 61 37.

Secretaris: Joh. M. van Pelt, Vlaardingerdijk 331a, Schiedam, telefoon (010) 26 19 90.

Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44, Bergen op Zoom.

2e Voorzitter: W. J. Mulder, Verwerstraat 39, Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.

Commissaris: J. J. Krol, Trompstraat 16, Meppel, telefoon (05220) 5 38 84.

DISTRICTSVOORZITTERS

District Groningen: Plr. M. de Vries, Bielefeldstraat 22, Leek.

District Friesland: J. Forsten, Molenpolle 8, Franeker, telefoon (05170) 29 68.

District Drente: J. H. Heijnen, W. Grolstraat 126, Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.

District Overijssel: A. M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41, Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.

District Gelderland: D. J. Prinsen, Berkenlaan 132, Silvolde, telefoon (08350) 53 14.

District Utrecht: Th. Corbee, St. Bonifaciusstraat 76, Amersfoort, telefoon (033) 1 97 04.

District Noord-Holland: A. J. F. Lammerse, Oude Kruisweg 104, Vijfhuizen, telefoon (023) 28 59 06.

District Zuid-Holland: G. C. Goedschalk, Akeleistraat 148, Den Haag, telefoon (070) 68 16 70.

District Zeeland: J. van der Walle, Churchilweg 4, Hulst, telefoon (01140) 38 16.

District Noord-Brabant: J. C. Vos, Braillestraat 2, Grave, telefoon (08860) 29 78.

District Limburg: J. M. Hoebers, Hoofdstraat 5, Horst, telefoon (04709) 12 64.

CONTACTPERSONEN TECHNISCHE COMMISSIES

D. J. van der Molen, Esschingstraat 80, Dalfsen, telefoon (05293) 12 57, voor tropen, grasparkieten etc.

H. J. Veerkamp, Royaarsplein 12, Schiedam, telefoon (010) 71 48 39, voor kleur- en postuurkanaries.

H. Elst, Plantage 213, Beverwijk, telefoon (02510) 2 66 07, voor zangkanaries.

BONDSBUREAU N.B.v.V.

Aletta Jacobsstraat 4, Bergen op Zoom, postbus 74, gironummer 1148324, telefoon (01640) 3 50 07.

Geopend: 08.00 - 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

LIDMAATSCHAP

Wie als lid van de N.B.v.V. wenst toe te treden, wende zich schriftelijk tot de secretaris van een in zijn plaats van inwoning gevestigde afdeling.

MAANDBLAD VAN DE NEDERLAND

ABONNEMENTEN

Bij vooruitbetaling.

Binnenland f 22,50 per jaar, bij vooruitbetaling op onze giro 1148324. Buitenland f 30,— per jaar, per luchtpost extra tarief volgens PTT-kosten.

België: 350 BFr. per jaar, bij vooruitbetaling op rekening nr. 000-0156074-01 bij het bestuur der postcheks te Brussel 1.

Opgave abonnement bij het Bondsbureau, Bergen op Zoom.

ADRESSEN SPECIAALCLUBS N.B.v.V.

Nederlandse Zebravinkenclub

Secretaris: P. Kool, telefoon: 05280 - 6 80 28, Röntgenhof 33, Hoogeveen.

Penningmeester: A. A. Straver, Emmalaan 9, Alphen a.d. Rijn, Postgiro 43984 Coöp. Raiffeisenbank Alphen a.d. Rijn t.n.v. N.Z.C.

Contributie f 15,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Vorm- en Postuurkanaries

Secretaris: W. de Vries, Vleugel 3, Hoogvliet, telefoon (010) 38 27 43.

Penningmeester: P. Bos, Wilhelminalaan 11, Harderwijk, telefoon (03410) 62 73

Giro t.n.v. de postuurkanarieclub no. 1667906.

Contributie f 15,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Eur. vogels en hun hybriden.

Secretaris: H. A. Vervest, Peppelgaarde 41, Etten-Leur, telefoon (01608) 1 63 70.

giro-rekening: 31.58.484 t.n.v. spec.club Eur. Vogels, H. van Es, Wilhelminastraat 23, Barendrecht, telefoon (01806) 29 80. Contributie f 17,50 per jaar.

Speciaalclub van insecten- en vruchtenetende vogels

Secretaris: H. Kehl, Kruijningenstraat 170, Rotterdam-3023, telefoon (010) 80 28 54.

Penningmeester: S. J. van Schie, Bootsmanstraat 3, Rotterdam, telefoon (010) 76 75 47, giro 2625815,

t.n.v. penn. speciaalclub. Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Japanse Meeuwenclub

Secretaris: P. A. M. Timmermans, Vijverstraat 3 Halsteren, N.-B.

Penningmeester: W. A. M. Berns, Kerkallee 91, Velp, Gld., telefoon (085) 61 96 28. Rek. nr. 39 39 88 207

Rabobank, Velp, t.n.v. penn. J.M.C. Contributie f 15,— per jaar, entree f 5,—.

Parkieten Speciaalclub van Gras en Grote Parkieten

Aanmeldingen bij C. van Gemeren, Karel Doormanstraat 42, Waubach (L). Tel. 045 - 31 40 95 of bij

A. B. J. Braam, Casimirstraat 25, Hoensbroek (L), tel. 045 - 21 78 58. Contributie 15 gld. per jaar. Entree f 2,50.

Storten op postgiro nr. 3587100 t.n.v. Parkieten Speciaalclub, Karel Doormanstraat 42, Waubach (L).

Inlichtingen, opgave nieuwe leden en betaling contributie uitsluitend aan bovenstaande adressen.

VOGELS

BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 46.500)

REDACTIE

C. E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74 - Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de N.B.v.V.

Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels”, van zuiver particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod”.

VRAGEN OVER?

KLEURKANARIES aan: W. C. Oonk, Bergweg 37, Lochem.

ZANGKANARIES aan: M. van Woezik, Homberg 27-16, Wijchen.

GRASPARKIETEN aan: A. B. J. Braam, Casimirstraat 25, Hoensbroek.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN TROPENBASTAARDEN aan: D. J. v. d. Molen, Esschingstraat 80, Dalfsen.

GROTE PARKIETEN, EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN aan: D. A. Duvis, St. Josephstraat 46, Teteringen.

TROPISCHE VOGELS aan: G. v. d. Watering, St. Theresiastraat 25, Roosendaal.

Uitsluitend brieven met betaald antwoord!

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 25 oktober 1976.

IN DIT NUMMER

	pag.
De koningswida	372
Pietpraat over Goudbruin	373
Geslaagd broedseizoen met Zon-parkieten	374
Nog eens de maskeramadine	376
Tweelingen bij vogels	377
De voliëre van de maand	378
Vogeltrek blijft een mysterie	380
Adoptie bij de vogels	381
Inheemse vogelsoorten (7) barmsijzen en kneuen	383
Voor de handige knutselaar	
Het zelf maken van een vervoerkoffer	384
Grasparkieten allerlei	386
Houdt u uw vogels gezond	388
De blauwkop-rotslijster	392
Onze ervaringen met Afrikaanse soorten roodborstzaadkraker	393
De fife fancy	395
Een ransuil behouden	396
Beplanting in en om de voliëre	397
Nog geen pluim op de hoed	398
Mussen en mensen	399
Worminfekties bij grote parkieten	400
Het lied van de waterslager	402
Uitslag vakantiepuzzel	403
Buitengebeuren	404
Korte berichten	406
Mijn ervaring met prachtvinken	407
De vererving van de zwartborstfactor (slot)	408
De rijstvogel, zijn vererving en TT-kwaliteit	408

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
NBvV Boekenservice	375
NBvV kalender	379
Faunafood/Blankestijn/Kappelle/v. Gills/Veraka	382
True-Lite	387
Sluis	391
Sanders/Avicentra/Edelchemie/Conditio	394
Vraag en aanbod	410
Tovo	412
Paradiso/Welpi-vit/Wagon Lits Cook	413
Wagon Lits Cook/R. v.d. Veen/Animali/	
Flora en Fauna/Roupe v.d. Voort	415
Witte Molen	416

Foto omslag en pagina 372: H. Schremp
Koningswida

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - Schiedam - Telefoon (010) 26 06 40*

de koningswida

(*vidua regia*)

door E. M. Wessels

Deze prachtige widasoort is afkomstig uit het zuidwestelijk gedeelte van Afrika (Angola, Rhodesië, Transvaal enz.). Het is de bewoner van de dorre grassteppen, waar ze zich voeden met allerlei soorten zaden, in hoofdzaak graszaden. Ze leven meestal in groepen bijeen, een flink aantal wijfjes met een enkele man, want deze vogels zijn polygaam. Daarnaast hebben ze de eigenschap voor het uitbroeden van hun eieren andere vogels te gebruiken, dus er een gastheer en gastvrouw op na te houden. Bij de koningswida zijn dat in hoofdzaak blauwfazantjes en granaatastrilden, welke in dezelfde gebieden leven als deze widasoort.

Zoals alle widasoorten zijn ze niet altijd zo mooi gekleurd als op de plaat staat afgebeeld. Ze hebben een bruidskleed tijdens de broedtijd, daarna gaan ze verkleuren tot vrij grauwgrijze vogels, en lijken dan erg op de pop, welke helemaal geen spectaculaire kleuren bezit.

Voor de broedtijd krijgen ze hun bruidskleed weer terug, dat is ongeveer in december, terwijl de broedtijd valt van maart tot mei. Na deze tijd verkleuren ze vrij snel.

Voor de volière zijn het aantrekkelijke vogels, die zeer goed zijn samen te houden met allerlei soorten prachtvinken. Aangezien hun staartveren wat iel zijn, niet zo sterk ontwikkeld als bijvoorbeeld bij de paradijswida, zijn de meeste soorten prachtvinken ook niet zo bang voor deze widasoort. In de handel komen ze wel voor, maar toch niet veel; trouwens, de meeste widasoorten staan bij de meeste liefhebbers nu niet zo heel hoog aangeschreven, waarschijnlijk ook wel omdat kweekresultaten nu niet zoveel voorkomen. Er zijn hier en daar wel eens resultaten mee behaald, maar het zijn toch maar sporadisch voorkomende gevallen. Er

moet aan heel wat voorwaarden worden voldaan voordat dit mogelijk is. Zoals een goed begroeide volière, verschillende popjes met een man en daarbij dan nog de gastvogels als blauwfazantjes en granaatastrilden, die dan ook nog zelf een nest hebben en zitten te broeden.

Er komt dus nogal wat voor kijken, maar voor een liefhebber van een mooie gezelschapsvolière (hoewel dit tegenwoordig nog maar weinig voorkomt) heel interessante vogels, die met een normaal prachtvinken zaadmenu en wat levend voer als meelwormen tevreden zijn.

Wessels

De

pietpraat over goudbruin

door J. Kuiper

De standaard zegt over goudbruin het volgende: Bij deze intensieve vogel kan het bruin tussen de streepjes niet in die mate aanwezig zijn zoals bij gewoon bruin mogelijk is. Bij deze vogel wordt vereist dat de streepjes alsmede de vleugel en staartpennen volbruin van kleur zijn en dat zich tussen de fijne streepjes een, voor intensief haalbare, hoeveelheid bruinphaeomelanine bevindt. Streepjes en phaeomelanine zover mogelijk doorlopend tot in de flanken en de borst. Vleugel en staartpennen mogen geen lichte toppen vertonen. Snavel, pootjes en nagels middelmatig donkerbruin van tint. De bijkleur van de goudbruine moet zuiver van tint en dubbelfactorig, d.w.z. hooggeel zijn. Zoals bij alle intensieve vogels is ook bij goudbruin de volle intensiefactor vereist. Een slappe goudtint alsmede meligheid op de rug zijn ongewenst. Ook de eventuele aanwezigheid van blauwstructuur doet sterk afbreuk aan het totaalbeeld van de goudbruine vogel. De goudtint wordt hierdoor te hard en de ontwikkeling van de bruinphaeomelanine wordt in sterke mate belemmerd. Voorkomende fouten: streepjes te lang en/of te breed; te weinig vloeiend bruin op de rug en flanken; geen of te weinig flankstreepjes; lichte toppen aan vleugels en staartpennen; goudtint te slap of onzuiver; rug niet intensief genoeg. Een uitgebreid eisenpakket, in de praktijk blijkt dit pakket helaas zeer verschillend te worden opgevat, de gebezigde tekst laat dit inderdaad toe. Goudbruine komen in twee typen voor, het mannentype en het poppentype, deze zijn wezenlijk verschillend van elkaar. De mannen zullen wat intensiever lijken en daardoor iets minder tussenliggend bruin in de rug laten zien en de phaeomelanine zal vrijwel niet doorlopen naar borst en flanken. Vrijwel alle goudbruine mannen zullen dus de aangegeven fout: „te weinig vloeiend bruin op rug en flanken”, tamelijk nadrukkelijk demonstreren. De poppen uit deze serie zullen over het algemeen goed dat vloeiende bruin laten zien maar net niet intensief genoeg zijn, ook dit is een fout van belang.

Hoe leeft de fokker nu verder met zo'n „contradictio in terminis”? Dan moet niet de standaard zo opgevat worden dat hij past op de eigen vogels maar getracht moet worden om de ware bedoeling van de standaard te ontdekken. Bladerend in de standaard eisen zult ook u ontdekken dat bij alle intensieve gepigmenteerden onveranderlijk wordt geëist een heldere bijkleur, een volle intensiefactor en een fijne bestreping. Welnu, de volle intensiefactor, de fijne bestreping en de heldere bijkleur worden ook verlangd voor de goudbruine! Ergo . . . het zgn. mannentype zal vrijwel altijd deze eisen het dichtst benaderen. Het veel gehoorde verweer dat poppen

meer bruin laten zien wordt ontkracht door de letterlijke tekst van de standaard, deze luidt namelijk „dat zich een, VOOR INTENSIEF HAALBARE, hoeveelheid bruinphaeomelanine” moet bevinden tussen de fijne streepjes, streepjes en phaeomelanine ZOVER MOGELIJK doorlopend tot in de flanken en de borst. De conclusie uit het bovenvermelde is het feit dat, hoe raar het ook mag klinken, goudbruine TE bruin kunnen zijn, dit slaat meestal op het zgn. poppentype. Het vloeiende bruin van de poppenrug tast de helderheid natuurlijk aan; als de pop dan ook nog eens niet vol intensief is, is de helderheid helemaal zoek. Overigens laten de termen „haalbaar” en „zover mogelijk” de keurmeesters de, in deze kleurslag noodzakelijke, bewegingsvrijheid. Deze is nodig om bij gelijkwaardige vogels niet-exact omschreven eisen te beoordelen en zo nodig doorslaggevend te laten zijn. De samenstelling van een kweekpaar voor de kweek van goudbruin lijkt niet zo moeilijk te geven, een goudbruine man gepaard aan een goudbruine pop die de vermelding kreeg dat ze te melig was geeft in het algemeen voldoende goede goudbruinen in de nakweek. Wel steeds de kweekvogels beoordelen op het bruinbezit, om dit op peil te houden steeds de vogels met het sterkst ontwikkelde bruinbezit behouden als kweekvogel. Paringen aan isabel zijn verre van ideaal, verlies aan bruin is hier meestal het gevolg van. NOOIT vogels gebruiken welke de blauwfactor bezitten, dit geeft rampzalige resultaten! Weest u niet te royaal met zonlicht; de oplekende werking hiervan kan uw bruinen volkomen verwoesten, oppassen dus! Zolang er in Nederland fokkers blijven die tot in de perfectie gefokte goudbruinen op de tentoonstelling brengen, in het afgelopen keurseizoen heb ik schitterende exemplaren gezien, zal ook in de toekomst de goudbruine de volledig verdiende aandacht kunnen behouden. In de volgende pietpraat zal ik met u de oranjeroodisabelschimmel behandelen, TOT DAN!

geslaagd broedgeval met zon-parkieten

In oktober 1974 kocht ik twee zon-parkieten, maar tot eind november van dat jaar had ik er geen notie van dat het een paartje was. Ik vermoedde dat het twee mannetjes waren, want ze waren precies eender van kleur en vorm en ook de kop en snavel waren volkomen identiek. In februari 1975 zag ik echter dat ze een poging tot paren aanwendden. De paring was opmerkelijk: in tegenstelling tot de parkieten van de Oude Wereld bleven ze op hun zitstok tijdens de paring. Zij bevonden zich op dat moment in een binnenvolière van circa 1 bij 2 m met een nestkast in de vorm van een staande kastklok, met de vliegopening naar het noorden.

In april 1975 deed ik ze in een buitenvolière die 3,30 m lang, 90 cm breed en 2,70 m hoog was; ze hadden toegang tot een nachtverblijf. Zowel de oost- als de westkant en ook de helft van het dak was afgeschermd met perspex. De nestkast uit de binnenvolière was volkomen onbruikbaar geworden omdat hij door de vogels kapot was geknaagd. Ik maakte een eendere nestkast van 45 bij 45 cm in het vierkant en ongeveer 1,30 m hoog. Op de bodem deponeerde ik een laag turf, vermengd met gras, ter dikte van 15 cm. Hierop legde ik een paar stukjes hout, in de hoop dat de vogels hierop zouden gaan knagen in plaats van aan de nestkast zelf, zoals ze eerder hadden gedaan. 's Nachts sliepen beide vogels er in. Na een week kwam ik tot de ontdekking dat de stukjes hout, die op de bodem lagen, opgeknaagd waren en dat in een hoek van de nestkast een soort nest was gemaakt. De nestingang wees naar het zuiden.

De 4e juli bemerkte ik dat de buik van de pop erg was opgezet. Ik was bezorgd, maar hield de vogels nauwlettend in het oog. Twee dagen later, 6 juli 1975, zag ik dat het onderlijfje van de pop weer normaal was en wat ik reeds vermoedde was waar: het eerste ei was gelegd. Met tussenpozen van twee dagen werden nog drie eieren gelegd, steeds voorafgegaan door een 'zwellings' van het onderlijf van de pop.

Het broeden duurde 27 dagen. Het eerste jong werd geboren op 3 augustus en zag er kaal uit; de andere eieren kwamen om de twee dagen uit. Alleen de pop nam het broeden voor haar rekening, maar wel hielp het mannetje mee de jongen te voeren. Omdat ik betrekkelijk weinig wist van deze vogels, gaf ik ze een gevarieerd menu. Ik was verrast dat de eerste drie weken aanzienlijke hoeveelheden brood en melk, vermengd met hondebeschuit in papvorm werden genuttigd, alsmede een mengsel van appels, ei en beschuit. Kleinere hoeveelheden gemengde zonnepitten en hennepzaad werden ook gegeten. Na drie weken was er nooit genoeg aan zonnepitten, hennepzaad en appels, maar van het zachte voedsel werd toen aanzienlijk minder geconsumeerd. Geregeld hield ik nestcontrole, vanaf het leggen van het eerste ei, zonder de vogels al te veel te storen. Als

ik het nest naderde, vloog het mannetje naar de nestkast, klom naar beneden bij de pop, keek 'gemeen' en was klaar om aan te vallen, onder het maken van allerlei geluiden. Een probleem was hoe de jongen te ringen, want ik kon nooit in hun nabijheid komen en daarom moest ik beide oude vogels vangen en in een kooi zetten. Met tussenpozen van 5 dagen werd dit gedaan, gerekend van het tijdstip van uitkomen.

Alle vier jongen gedijden uitstekend en geregeld werden foto's genomen om hun vooruitgang vast te leggen. Op de 22e september kwam het eerste jong uit het nest en binnen twee dagen waren ze alle vier buiten. Ze leken precies op hun ouders, maar de vleugels en rug waren vrijwel groen, terwijl deze bij de oude vogels diep-oranje zijn met alleen groen aan de vleugelpunten. Ik zag hoe snel de jongen leerden vliegen en de omgeving gingen verkennen. Ik kwam tot de ontdekking dat ik tweemaal zoveel spendeerde aan het voer geven aan de vogels en dat kwam omdat ik niet uitgekeken raakte op de familie zon-parkieten, die er momenteel prachtig uitzien en erg gezond zijn.

Aldus het verhaal van N. Ramen, Goxhill, Barrow-on-Humber, Engeland.

Wij lazen het in Avicultural Magazine en M. de Jong vertaalde het.

ZOJUIST VERSCHENEN

GROTE PARKIETEN ATLAS IN KLEUREN

Met 65 kleurenfoto's en korte beschrijving van de afgebeelde vogels, alsmede een beknopte kweekbeschrijving.

Vanzelfsprekend is ook dit boek weer verkrijgbaar via uw eigen **N.B.v.V. Boeken-service**, voor de prijs van f 25,—.

Voor de wijze van bestellen, zie onze advertentie in dit blad.

NBVV BOEKENSERVICE ook voor u

EEN GOED BOEK OVER UW HOBBY IS EEN WAARDEVOL GESCHENK. VRAAG HET, GEEF HET.

Aantal pag.	Kleur-afb. (K) Zwart/wit (Zw.w.)	Prijs	
202	K/Zw.w. f	18,00	AUSTRALISCHE PLATSTAARTPARKIETEN, dr. K. Immelmann
82	K/Zw.w. f	9,75	AUSTRALISCHE PRACHTVINKEN, C. Af Enehjelm
54	Zw.w. f	7,25	BASTAARDVINKEN, K. Speicher. Interessant voor bastaardkwekers
71	K/Zw.w. f	7,90	BOMEN EN STRUIKEN, 120 afb. in kleur
142	Zw.w. f	18,50	DE VOEDING VAN DE VOGELS, J. P. Holsheimer. Standaardwerk
182	K/Zw.w. f	18,50	DE VOLIERE, C. E. van Berkel. Alles over bouw en inrichting
352	K/Zw.w. f	79,50	DUIVEN IN DE VOLIERE, J. Nicolai
135	K/Zw.w. f	13,50	DUIZEND VOGELS IN KLEUR, Bruce Campbell. Een geweldig werk
71	K/Zw.w. f	7,50	EXOTISCHE VOGELS IN KLEUREN, Chr. Walraven
319	K/Zw.w. f	18,50	GENEESKRACHTIGE EN GIFTIGE PLANTEN, 120 afb. in kleur
80	Zw.w. f	7,90	GIDS VOOR DE VOGELS VAN EUROPA, Bruun. Uitstekend determineerwerk
30	K/Zw.w. f	25,00	GRASPARKIETEN MIJN HOBBY, G. A. Radtke
184	K/Zw.w. f	24,50	GROTE PARKIETEN, ATLAS met 65 afbeeldingen in kleur en kweekbeschrijving
237	Zw.w. f	18,50	HANDBOEK VOOR DE GRASPARKIETLIEFHEDDER, G. A. Radtke
98	K/Zw.w. f	9,75	HANDLEIDING VOOR DE ZEBRAVINKKWEKER, W. Beckmann
72	K/Zw.w. f	7,50	HEBT U OOK AL EEN PAPEGAAI, R. R. P. v. d. Mark
61	Zw.w. f	7,25	IN DE BOSSEN, 120 afb. in kleur
63	Zw.w. f	7,25	KANARIERASSEN, K. Speicher
167	K/Zw.w. f	14,90	KANARIES, K. Speicher
144	Zw.w. f	16,50	KANARIES HOUDEN ALS LIEFHEDBERIJ, R. R. P. v. d. Mark
194	K/Zw.w. f	54,50	KLEURKANARIES KWEKEN KUNT U OOK, H. J. Veerkamp
178	K/Zw.w. f	37,50	KWARTELS EN FAZANTEN, A. Rutgers
83	K/Zw.w. f	6,50	KWEKEN MET VOGELS, C. E. van Berkel. Een compleet en uitstekend werk
158	K/Zw.w. f	16,50	KWEKEN VAN GRASPARKIETEN, W. Beckmann
77	K/Zw.w. f	6,90	ONZE GOUDVINK EN HAAR HYBRIDEN, J. Vermeulen
28	K	25,00	PAPEGAAIEN, C. Af Enehjelm
139	K/Zw.w. f	12,25	PAPEGAAIENATLAS, 10 afbeeldingen in kleur met beschrijving
87	Zw.w. f	7,50	PAPEGAAIEN EN PARKIETEN ALS LIEFHEDBERIJ, R. R. P. v. d. Mark
130	K/Zw.w. f	14,90	PARKIETEN, C. Af Enehjelm
264	K/Zw.w. f	36,50	PARKIETEN UIT AUSTRALIE, R. R. P. v. d. Mark
69	K	8,25	SIERVOGELS HOUDEN KUNT U OOK, R. R. P. v. d. Mark
128	K/Zw.w. f	9,75	TROPISCHE VOGELS, H. Bechtel
224	K/Zw.w. f	35,00	TROPISCHE VOGELS HOUDEN KUNT U OOK, R. R. P. v. d. Mark
72	K/Zw.w. f	7,50	VOGELPRACHT IN NATUUR EN VOLIERE, Robiller. Een uitstekend boek
112	K/Zw.w. f	17,50	VOGELS DIE MEN KENNEN MOET, G. Rohm, 120 afb. in kleur
88	Zw.w. f	8,00	VOGELS DIE VRAGEN WORDEN OVERGESLAGEN, Jos van Himbergen. Alles over voeding
72	K/Zw.w. f	7,50	VOGELZIEKTEN, Raethel
72	K/Zw.w. f	7,50	WAT BLOEIT LANGS ONZE WEGEN, 120 afb. in kleur
127	K/Zw.w. f	9,75	WAT BLOEIT IN BOS EN HEIDE, 120 afb. in kleur
91	f	9,50	WAT VLIEGT DAAR, Dr. W. H. Dobben
71	K/Zw.w. f	7,50	WATERSLAGERS EN HARZERS, M. v. Wozik. Alles over zangkanaries
127	K/Zw.w. f	11,50	WEIDEN EN AKKERS, 120 afb. in kleur
	K/Zw.w. f	19,90	WILDZANGVOGELS, R. R. P. v. d. Mark
	f	9,00	ZIEN IS KENNEN. Zeer bekend en uitstekend determineerwerkje
	f	9,00	GRAMMOFOONPLAATJE HARZER, 33 toeren
	f	9,00	GRAMMOFOONPLAATJE WATERSLAGER, 33 toeren

OOK ANDERE NIET GENOEMDE NEDERLANDSTALIGE BOEKEN OVER HET HOUDEN EN KWEKEN VAN VOGELS EN OVER VOGELS IN DE NATUUR ZIJN DOOR ONS TE LEVEREN.

UW BESTELLINGEN WORDEN ZONDER BIJKOMENDE KOSTEN, D U S F R A N C O, THUIS BEZORGD!
ALLE BOEKEN ZIJN DIREKT LEVERBAAR. U KUNT BESTELLEN DOOR OVERMAKING VAN HET VERSCHULDIGDE BEDRAG OP GIRO 1148324 t.n.v. BOEKENSERVICE N.B.v.v., Postbus 74 te Bergen op Zoom. GAARNE DUIDELIJK DE TITEL(S) VAN HET BOEK VERMELDEN, ALSMEDE UW NAAM, ADRES EN WOONPLAATS; zie ook onze eerder gepubliceerde boekenlijsten. Prijswijzigingen voorbehouden!

nog eens de maskeramadine

Er is al veel meer over de maskeramadine geschreven, onder andere nog in Onze Vogels van juni jl. en, laten we eerlijk zijn, bepaald gunstig komen deze Australiërs er daar niet van af. Het leek mij daarom nuttig om mijn ervaringen eens op papier te zetten, maar bedenk bij het lezen hiervan wel, dat de waarheid wel ergens in het midden zal liggen. In bovengenoemd artikel wordt gesteld dat de maskeramadine het best in een volière gehouden kan worden, zonder soortgenoten, en daarbij erg onrustig is, mogelijk een rem waarom broedgevallen in een kooi niet bekend zijn. Genoeg gegevens dus om over te praten en desnoods een heel nummer van ons maandblad te vullen.

Wanneer wij, en welke vogelliefhebber doet dat niet zo nu en dan, ons eens verdiepen in de vogelliteratuur, dan lezen wij in het boek „Australische Prachtvinken”, geschreven door de heer Noordzij: „Zijn zij echter in de volière gehuisvest, dan valt de onrustigheid niet meer op en zijn ze rustiger van aard. Trouwens, in de volière komt deze vogel beter tot zijn recht, terwijl zij hierin ook makkelijker tot broeden komen. Dat wil niet zeggen dat zij in een kooi of een vitrine niet zullen gaan broeden, want vooral in gevangenschap geboren vogels zullen dit reeds veel gemakkelijker doen dan de import-vogels.”

Dat wij op dit moment niet met import-vogels te maken hebben is, dacht ik, wel duidelijk. Immers, de uitvoer uit Australië is al sedert 1960 verboden en we kunnen dus rustig aannemen dat we geheel

zijn aangewezen op de hier geboren vogels.

Wanneer we dan enkele regels verder lezen dat onze maskers onderling met meerdere paren bij elkaar in een volière kunnen worden ondergebracht omdat ze zeer verdraagzaam van aard zijn, de paren steeds dicht bij elkaar zijn en van agressiviteit niets valt te bespeuren, wel, dan pakken we meteen het volgende boek. Om te beginnen gaan wij, vogelliefhebbers, niet over een nacht ijs, maar vooral willen we weten of dát nu wel waar is, want we blijven Hollanders, nietwaar!

Goed, ons volgende boek is: Ontmoetingen met Australische Prachtvinken, geschreven door Dr. Thijs Vriëns, iemand die jarenlang in Australië de vogels in het wild bestudeerd heeft en in dit boek de levenswijze in het wild beschrijft. En wat lezen we daar?

„De maskeramadines komen voor in paartjes of in grote groepen, op droog grasland door water omgeven. Ze zijn in het geheel niet schuw en komen in de onmiddellijke nabijheid van de bewoonde gebieden, ja, tot zelfs in de stadjes voor. Ze leven in kolonieverband en ook buiten de broedtijd zullen we ze in groepjes tegenkomen, vaak in gezelschap van spitsstaartamadines.”

Wanneer we dit alles nu eens overdenken en er van uitgaan dat deze vogels in de natuur in kolonieverband leven, dan moet het dus mogelijk zijn om in onze volière meerdere koppels maskers te huisvesten en spitsstaarten een aardig gezelschap voor ze zijn. Wanneer we dan ook nog weten dat deze vogels enkele generaties lang in ons land geboren zijn, en daardoor dus zeker gedeeltelijk aan ons volière-milieu gewend zijn, evenals bijv. de Gouldamadine, dan gaan we onwillekeurig ook aan broedkooien denken, ook al zegt de een dat het beslist onmogelijk is en de ander dat hij er zijn twijfels over heeft, maar goed, hierover later.

Zoals u uit het bovenstaande wel gemerkt zult hebben heeft ondergetekende gedurende de afgelopen winter deze problemen eens op een rijtje gezet en theoretisch was de oplossing al gevonden. Maskeramadines en spitsstaartamadines zijn in het wild vaak in elkaars nabijheid te vinden, leven meestal in groepen, erg schuw zijn ze niet, behalve in de broedtijd. Maar welke vogel is dat niet? Denk maar eens aan de zebrovink, ook niet bepaald een rustige broeder te noemen! Het idee, spitsstaarten en maskers samen in de volière, was dus het plan voor het komende broedseizoen, al zaten alle vogels nog rustig in de broedkooien te wachten op beter weer. Twee span maskers waren op dat moment ondergebracht in een broedkooi van 100 x 40 x 40 cm, waar, om het toch nog wat gezelliger te maken, een slaapnest in was opgehangen. Bij de wekelijkse schoonmaak, begin april, vond ik in dat nest twee eitjes, terwijl een dag later één span 's nachts niet meer in het nest sliep. En daar sta je dan, ondanks alle goede plannen, voor het zomerseizoen.

Ondanks het feit dat op dat moment zelfs het stokje vóór het nest broederlijk werd gedeeld, leek het me toch beter de kooi in tweeën te delen, ieder span apart en maar hopen dat alles goed af zou lopen.

Nu komt natuurlijk het commentaar: waarom dan niet de mannen en de poppen gescheiden in de winter? Wel, ik ga er van uit dat de man en de pop, wan-

neer ze in de winter apart zitten, weer aan elkaar moeten wennen in het begin van het broedseizoen, dat daardoor nodeloos bekort wordt, terwijl misschien ook het feit meetelt dat ik meen te weten, dat in het wild óók de mannen en de poppen rustig bij elkaar blijven.

Maar goed, daar zaten ze dan, mijn maskers, in een kooitje van 50 x 40 x 40 cm rustig te broeden op inmiddels 5 eitjes, terwijl kinderen langs liepen, fietsen werden neergezet en het gezinsleven zijn gewone gang ging. Natuurlijk schrik je als masker zijnde wel eens als er onverwachts iemand langs loopt, maar uiteindelijk werden toch 4 jonge vogels geboren, die de achtste dag geringd moesten worden. U weet hoe dat gaat, niets bijzonders, drie teentjes naar voren en de ring erom. Maar, terwijl ik met de vierde bezig was, hoorde ik een heftig gefladder in de kooi, wat als resultaat had dat de pop binnen enkele seconden de laatste adem uitblies.

Hartverlamming? Wie weet, maar goede raad was duur. Onder het motto: de man zal 't alleen wel niet doen, en drie voeren altijd meer dan een, het eerder genoemde span erbij. Het ongelooflijke resultaat was dat de drie vogels gezamenlijk, en alsof ze nooit anders gedaan hadden, de jongen volstopten met voer, ondanks het kleine kooitje en de sombere verwachtingen.

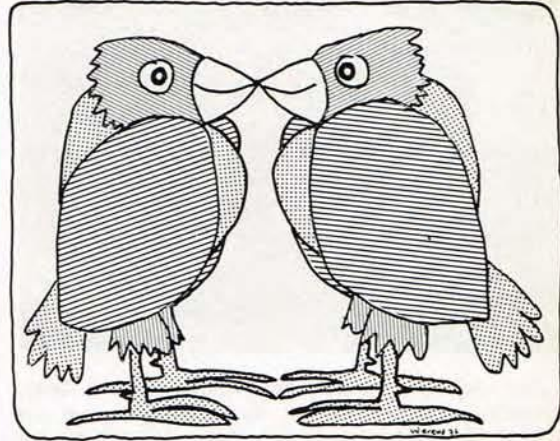
Inmiddels was het mei toen vier zelfstandige jonge maskers rondvlogen in de broedkooi en, om toch nog iets van de plannen uit te voeren, waren de drie span spitsstaartamadines al enkele weken eerder naar de volière verhuisd en hadden op hun beurt ook voor gezinsuitbreiding gezorgd. De met een bijgekochte pop weer complete twee span maskers werden ook losgelaten in de volière en als goede bekenden door de spitsstaarten welkom geheten, ondanks de net uitgevlogen jongen.

Natuurlijk vergist een jonge spitsstaart zich wel eens als hij honger heeft en ziet dan een masker voor pa of moe aan, maar dat was helemaal geen probleem, want als het zo uitkwam werd er dapper meegevoerd, net als in de kooi.

Mijn ervaring is, dat maskeramadines geen genoeg nemen met elke willekeurige huwelijkspartner, waar dan nog bij komt dat ze bijna niet te koop zijn en vrij kostbaar en dáár ligt volgens mij vaak het hele probleem. Eenmaal in het bezit van een goed koppel, kunnen we er veel plezier aan beleven en ze zullen beslist niet onder doen voor veel andere Australische soorten, zoals zebra-vink, Goudamadine en spitsstaartamadine.

Broeden in een kooi is zeker mogelijk, terwijl maskers en spitsstaarten als kolonie in de volière een belevenis op zichzelf is!

tweelingen bij vogels

Is het mogelijk, zo schreef ons enkele weken geleden een van onze leden, dat uit één ei twee jongen kunnen komen?

Bedoeld lid kweekt grasparkieten en nu had hij uit een legsel van 4 eitjes 5 jongen bekomen.

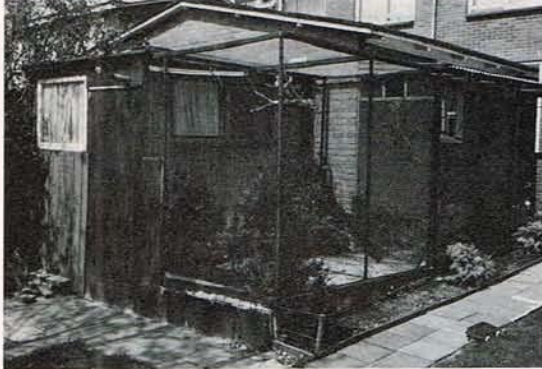
Dit is inderdaad mogelijk en juist bij grasparkieten is dat meer dan eens voorgekomen, zelfs bij grote parkieten. In Engeland o.a. zijn meermalen grasparkiet-tweelingen gemeld welke normaal werden geboren en opgroeiden. Of dit bij o.a. kanaries ook wel eens voorkomt weten we niet. We vermoeden echter dat een dergelijk verschijnsel zich bij alle gedomesticeerde vogels kan voordoen.

Ook bij vogel tweelingen kan men onderscheid maken tussen één-eiige- en twee-eiige-tweelingen. Twee-eiige-tweelingen komen voort uit twee eicellen welke op een gegeven moment gelijktijdig van de eierstok in de eitrichter terecht komen en ongeveer gelijktijdig door elk een zaadcel worden bevrucht. De twee levens die zich dan ontwikkelen behoeven niet per sé van hetzelfde geslacht te zijn. Ze kunnen zelfs uiterlijk verschillen in de kleur van het verenkleed hetzij door de erfelijke aanleg van de oudervogels hetzij dat er van een sexueel dimorfisme sprake is. Sexueel dimorfisme wil zeggen dat er een uiterlijk waarneembaar verschil in kleur en/of tekening van het gevederte is tussen man en pop. Een-eiige-tweelingen daarentegen komen voort uit één eicel met twee kiemen ofwel met één kiem welke zich dan in een dermate vroeg stadium heeft gesplitst dat ze zich direct daarna toch afzonderlijk ontwikkelden. Deze laatste identieke tweelingen zijn wel altijd van hetzelfde geslacht en gelijken bovendien ook zeer sterk op elkaar.

C. A. den Hartog

Redaktie

de volière van de maand

Tegen de schuur achter zijn woning heeft A. Dam, Bernhardlaan 21 te Kollum, de volière gebouwd, zie foto 1. Het is een gunstige plaats, namelijk op het zuiden, zodat de vogels regelmatig van de zon kunnen profiteren.

Het nachtverblijf is opgetrokken van hout en meet 2 x 2 x 2 m. Daartegen is de vlucht gemaakt, van ijzeren staven, welke 6 m lang, 1 m breed en 2 m hoog is. Bovenop is die vlucht gedeeltelijk met pvc-golfplaatjes afgedekt. Het gehele bouwwerk staat op een stevige fundering. In en om de volière is beplanting aangebracht, bestaande uit enkele coniferen, klimop, wat verwilderde struiken, zonnebloempjes en enige klimplanten.

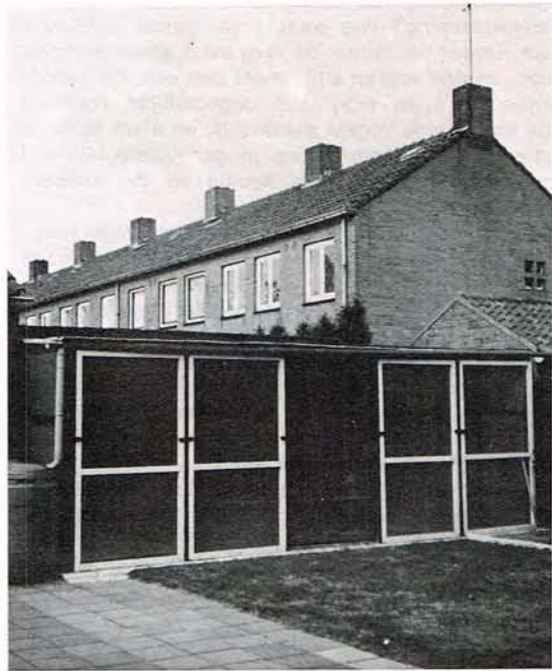
Het is duidelijk een gezelschapsvolière en de bevolking bestaat uit voornamelijk tropische vogels, zoals tijgervink, muskaatvink, napoleonnetje, oranje-kaakje, mozambiquesijs, diamantduifjes, maar ook enkele kanaries, japanse meeuwtjes, zebra-vinken etc.

Het ziet er allemaal best gezellig uit en we twifelen er niet aan of de familie Dam heeft er erg veel plezier van.

De volière op foto 2 is het trotse bezit van ons jeugdlid Ad Rijvers, Meidoornstraat 140 te Breda. Met behulp van zijn vader, zo schrijft hij, kweekt hij grasparkieten en grote parkieten zoals roodruggen, valkparkieten en verschillende rosellasoorten.

Het binnenvverblijf is gemaakt van houten delen en de buitenvluchten van een ijzerconstructie. Totaal 7 vluchten met nachtverblijf. Die vluchten zijn 4 m lang, 1 m breed en 2 m hoog en van boven afgedekt met pvc-golfplaatjes. Via een lange gang is in elk verblijf binnen te komen.

De voorzijde van de volière is geheel dicht te maken met voorzetramen, zoals op de foto duidelijk is te zien. Deze voorzetramen worden bij goed weer verwijderd. De kweekresultaten zijn goed. Ons Ad zorgt dan ook goed voor zijn vogels. Wij wensen hem nog erg veel succes.

CéDé

eivoeders

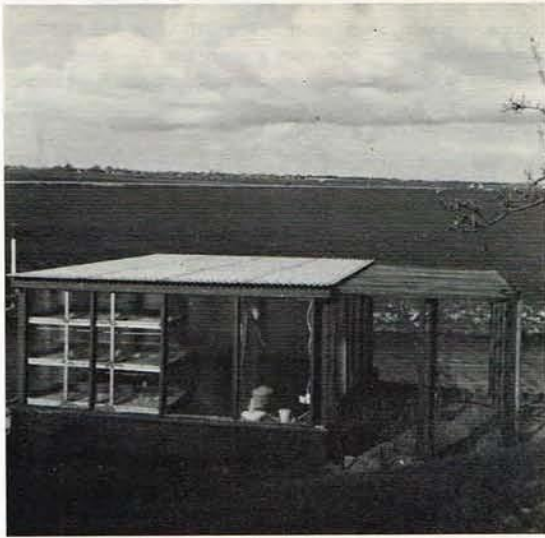

Foto 3 laat u de volière zien van H. Snoek, Drechterlandsedijk 26 te Ursem. Die volière is 5,85 m lang, 4,40 m breed en 2,10 m hoog. De vlucht is 4,40 x 2 x 2,10 m. De toegang wordt verkregen door een schuifdeur en via een 'portaalje', de sluis, komt men dan in de eigenlijke vlucht. Via die vlucht kan men tevens in het nachtverblijf en in de kweekruimte komen. Dat laatste gedeelte is gebouwd op bielsen en omringd met matglas. In die kweekruimte staan 12 broedkooien opgesteld waarin kleurkanaries worden gekweekt. Het dak van het binnenverblijf bestaat uit asbest golfplaten en tussen die platen en het boardplafond is tempex aangebracht.

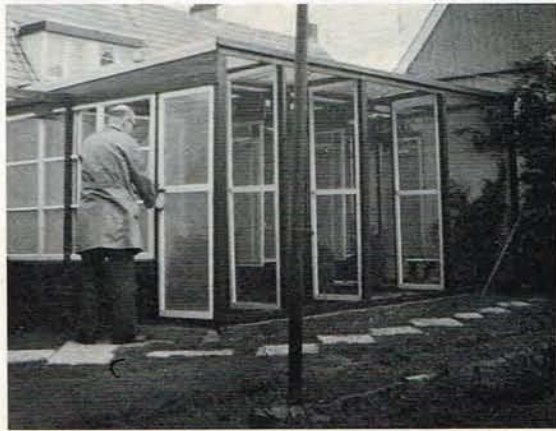
Om het geheel zijn bloeiende knol- en bolgewassen geplant, wat liguster en bruidsluiers.

Omdat de kooi in een laagte is gebouwd kan men daaroverheen kijken en nog genieten van het Noordhollandse polderlandschap, waar weer erg veel andere vogels zijn waar te nemen dan die welke de heer Snoek zelf in zijn volière houdt.

Tenslotte biedt ons de heer W. Mienstra, Nieuwstraat 204 te Almelo, een kijkje in zijn vogelhuis. De volière op foto 4 heeft een totale lengte van 4,80 m, is 3 m breed en 2 m hoog. Het bouwwerk staat op een gemetselde halfsteens fundering en is verdeeld in 3 afzonderlijke afdelingen, zowel de nachtverblijven als de vluchten. Bij de ingang bevindt zich een

sluis en elke vlucht is te betreden door de wit geschilderde deuren. Op de achtergrond ziet u nog de openstaande deuren van de nachtverblijven. De gehele volière is bedekt met polyeter golfplaten. De in de vluchten geplante conifeertjes krijgen hun water als de badschalen voor de vogels van fris water worden voorzien. Links op de foto zijn nog de voorlijsten te zien van een geheel open vlucht welke 3 m lang is en ongeveer 1,50 m diep. Deze afdeling, waarin de jonge vogels opgroeien, staat door middel van een klep in verbinding met het nachtverblijf van de eerste afdeling.

Het middelste gedeelte wordt gebruikt voor de kweekpaartjes, het achterste gedeelte voor de mannen en het voorste gedeelte voor de poppen. Tevens bevinden zich in elke afdeling wat tropische duifjes, zebrevinken en kwartels. Het voordeel van meerdere afdelingen is dat men op tijd de mannen en poppen apart kan zetten. In het begin vond de heer

Mienstra dat hij met een dergelijke indeling wel wat meer werk had, maar hij is toch blij het zo te hebben ingericht. Ook u, heer Mienstra, nog veel plezier en succes van en met uw vogels en alle inzenders bedankt voor de medewerking aan deze rubriek, welke, zoals ons steeds weer blijkt, door onze lezers zeer op prijs wordt gesteld. Het is altijd erg interessant om van anderen te zien hoe die hun hobby uitoefenen. Vandaar dat wij u allen aansporen om, indien u ook hieraan wilt meewerken, ons zoveel mogelijk gegevens te verstrekken opdat wij dat weer door kunnen vertellen.

Kalender
1977

Nederlandse
Bond
van
Vogelliefhebbers

N.B.v.V. Kalender 1977

Wees er vlug bij en bestel gelijk met uw ringen weer zo'n prachtige vogelkalender.

Vastgestelde verkoopprijs f 4,50.

Voor afdelingen bij 10 of meer exemplaren slechts f 3,— per exemplaar.

vogeltrek blijft een mysterie

De vogeltrek is een ieder jaar terugkerend natuurverschijnsel, dat zeker de moeite loont in de herfstmaanden er op uit te trekken en de heirlegers van onze gevleugelde vrienden te zien overvliegen op weg naar hun overwinteringsgebieden.

Ons land bevindt zich ten opzichte van de trekbeweging in een gunstige positie. De vogels van de landen rond de Oostzee koersen veelal N.O.-Z.W. en hebben er een afkeer van zeeën en grote wateren over te steken. Met het gevolg dat wij langs de duinenrij een intens verkeer van fladderende vleugeltjes kunnen waarnemen. De beste dagen zijn die wanneer de wind uit het oosten komt en de zon schijnt — evenwel wordt het voor de waarnemer moeilijk, want juist dan vliegen ze op grote hoogte over en de ornithologen spreken van 'een geheime vogeltrek'. In de vroege morgenuren is de trekdrift het grootst, later op de dag zien we slechts weinig doortrekkende vogels.

Nu moet ge niet denken dat trekvogels in één ruk de weg afleggen tussen broedgebied en overwinteringsplaats. De meeste vogels leggen niet meer dan 100 km per dag af en blijven soms enkele dagen op een geschikte pleisterplaats rondboemelen om het nodige te fourageren. Wij hebben langs onze kust interessante waarnemingen gedaan. Op een ideale trek morgen was het voor ons een sensatie iedere minuut een roofvogel te zien passeren, maar dat was voor de wereldoorlog nummer twee. Torenvalkjes, sperwers, buizerds, kiekendieven, gingen in steeds wisselende vlucht voorbij. Een andermaal ontdekten wij tussen de spreuwen de beflijsters.

De spreeuw is een dankbaar studie-object om iets te weten te komen van de geheimzinnige drift, die de vogels ertoe brengt hun broedgebied te verlaten en feilloos hun weg naar het zuiden vinden. Dit wonderbaarlijke instinct heeft al heel wat pennen in be-

roering gebracht en de vreemdste gissingen zijn er het gevolg van, maar een oplossing voor het raadsel heeft men tot nu toe niet gevonden. Al jaren ringt men de vogels en aan de hand van die gegevens krijgt men een indruk welke wegen de vogels volgen en waar hun winterverblijf is. De opzichter van het Naardermeer, Arie Schaap, kreeg bericht terug van een geringde taling die in 26 dagen ruim 2000 km had afgelegd. Zijn terugmeldingen bewezen nog meer en wel dat in Frankrijk het grootste deel (ongeveer 70 pct.) was neergeschoten en dat feit geeft te denken.

Vogels zijn een internationaal bezit en wat geeft het ten slotte dat enkele landen een goede vogelbescherming hebben, wanneer die zelfde vogels in het najaar door een naburig land bij duizenden worden doodgeschoten en dat doorgaans ter wille van het genoeg. In ons kleine landje jagen ongeveer een 20.000 mensen en dan nog niet geteld het aantal eendenkooien, dat een respectabel aantal eenden wegvangt. Nee, wij behoeven ons allerminst op de borst te slaan met het gezegde: „De vogelbescherming is bij ons maar puik voor elkaar.”

De grote trek brengt vele vreemde gasten naar Nederlands kusten. In de hoge pijnbomen aan het strand van Valkeveen aan de zuidkant van het IJsselmeer of liever gezegd het Flevomeer, piepten de ijle geluidjes van de goudhaantjes, de staartmezen en de matkopjes. Er was volop leven van klein grut, dat zwerfend door de bosjes trok. Nu de drommen mensen het begroeide strand hebben verlaten, komen de vogels er een ogenblik uitrusten. De rietgorzen vinden er hun zaden in de brede rietkraag en de baardmeesjes laten dit gebied ook niet links liggen. Watersnippen peuren met hun lange snavel in de weke bodem. De asgrauwe kiekendieven azen over het meer en op het water liggen de nog niet uitgekleurde smienten, talingen en slobbeenden. Als ge geluk hebt treft ge er de wilde zwanen. Vroeger kon het niet missen omdat de fonteinskruidvelden het voedsel voor deze zwanen was. Toen het fonteinkruid afstierf door onbekende oorzaak zag het er voor de zwanen slecht uit. Zij wisten zich echter aan de gewijzigde omstandigheid aan te passen en nadien zijn ze toch weer op het appèl verschenen. Het is aardig te zien dat de gehele familie bij elkaar blijft en zodoende kan men vrij eenvoudig nagaan of het afgelopen broedseizoen succesvol is geweest. Een zwanenhuwelijk is een verbintenis voor het leven en zeker een uitzondering in de vogelwereld. Men ging zelfs zover dat men beweerde dat, wanneer een van de partners dood ging, de ander in eenzaamheid verder leefde. Dat nu is door een Amerikaanse ornitholoog proefondervindelijk bewezen een fabeltje te zijn. De achtergeblevene sluit zich niet als een kluisenaar op maar gaat opnieuw een huwelijk aan.

Reeds in augustus zijn er vogels, die de terugweg aanvaarden, zoals de wielewaal en weldra volgt het heirleger der vogels. Dan klinkt door de donkere nacht de roep van de wulpen, de scholeksters, de ruiters en de lijsterachtigen. De mysterieuze vogeltrek is in volle gang. Sommige vogels zijn het grootste deel van hun leven op reis, zoals de noordse stern, die van pool tot pool vliegt.

De meest opvallende vliegprestatie levert evenwel

raadsel

De

de Noordamerikaanse goudplevier, die maar liefst een slordige 11.000 km aflegt. De meeste vogels trekken 's nachts en bij voorkeur bij heldere nachten. Dan rijst de vraag met welk wonderlijk oriëntatievermogen deze luchtreizigers zijn uitgerust om de juiste koers te bepalen. Men veronderstelde dat de ouden de jongen de weg wezen, maar deze theorie wordt weerlegd door het klassieke voorbeeld van het fitisjong, dat vóór de ouden het broedgebied verlaat en de weg naar Afrika vindt. In ieder geval heeft men dit mysterie nog niet tot klaarheid gebracht. Wat is er allemaal niet aan navigatiemiddelen nodig om bijv. een DC-10 de aarde om te loodsen. U moet zich dat maar indenken, dan krijgt u groot respect voor al datgene wat er zich in de natuur afspeelt en ik wed dat u er zuinig mee gaat omspringen zo u dat al niet doet.

Meer dan eens zijn wij naar Balgzand gereden — een schor even ten noorden van Ewijkksluis — en daar in de stille kom van de Noordzee dromden duizenden vogels tezamen. Daar scharrelden de groenpootruiters, kanoetstrandlopers, rosse grutto's, bonte strandlopers, bijna te veel om op te noemen. Wanneer het eb was, hoorde je vaag het geroezemoes van de talrijke vogelstemmen. Dan trokken ook de pierstekers het wad op, maar hun verdienste is sterk verminderd nu de vraag naar deze voor zeevissers zo groot geworden is. Zij wisten alles van het getij af en zij waarschuwden ons niet al te ver te gaan, daar de zee verradelijk snel terugkomt en je dan afgesneden kunt worden van de wal.

Wanneer er trek is kan ik het niet laten een paar

dagen er op uit te trekken voor een verblijf op een van die fijne Waddeneilanden. Je moet je auto op de vaste wal achterlaten, maar wat geeft dat. Je moet dan wat meer van de kuierlatten gebruik maken en dat kan je gezondheid alleen maar ten goede komen. De laatste keer verbleef ik op Vlieland in het Posthuis. Uit het raam kon je de bontjes en de kanoeten op het slik zien lopen. Dat was evenwel onze bedoeling niet want wij wilden er met onze neus op zitten. Ik zou er wel een heel artikel aan willen wijden, maar dit keer doe ik het met enkele regels. Op het slik waren wij getuige van een spannend jachttafereel. Een slechtvalk verscheen ten tonele, weldra was de hele vogelbend in opschudding. Zijn oog was blijkbaar gevallen op een troep pleviertjes. Door watervlugge wendingen probeerden ze uit de voeten te komen. In een razendsnelle duikvlucht gierde de slechtvalk naar beneden, maar ze waren hem even te vlug af.

Wat mij betreft blijft het raadsel van de vogeltrek voor altijd onopgelost, dan blijven wij ons altijd verwonderen over het mysterie . . .

Cees Scholtz

adoptie bij de vogels

Sedert juni 1975 beschik ik over een paartje zebra-duiven. Ze zaten goed en wel een maand in de voliëre toen ze met leggen begonnen. Als nestgelegenheid deed een bakje van aardewerk dienst, waarin ze enkele sprietjes stro hadden gedeponneerd. Spoedig werden 2 witte eitjes gelegd. Maar reeds na enkele dagen werd het nest verlaten. Dat zelfde jaar werd er geen nest meer gemaakt. Wel legde de duivin nog een stel eitjes op de bodem van de voliëre ofschoon er bakjes en kastjes genoeg aanwezig waren, maar tot broeden werd niet meer overgegaan.

Begin mei 1976 begonnen ze met hooi te dragen dat ze in een hoek van mijn buitenvoliëre op een lat van 4 à 5 cm deponeerden. Alhoewel het grootste gedeelte van het materiaal steeds naar beneden viel, weerhield dit de duivin er niet van om verder te bouwen. De doffer zocht naar nestmateriaal en bracht dit de duivin, die het met veel vlijt in de hoek probeerde vast te hechten, echter alles te vergeefs. De volgende dag werd het eerste ei gelegd in de hoek op de lat. Ik heb er toen een plankje voor geslagen opdat het ei niet naar beneden zou rollen en het in een touwen nestje gelegd. Na nog 2 dagen was het tweede ei er ook en begon de duivin te

broeden. Ik durfde de eitjes niet te schouwen omdat ik bang was dat ze het nest dan niet meer zou bezoeken. Na ± 2 weken verliet ze het nest voorgoed; na controle bleek dat de embryo's in beide eitjes dood waren. Spoedig werd er in een andere hoek genesteld. Daar bouwen ook hier onmogelijk was, heb ik er een kastje geplaatst, maar dit werd niet benut. Wel door een kanariepop. De duivin bezette de oude plaats weer. Ze verliet het nest te veel met als resultaat dode vruchtjes in beide eitjes. Daarna ging de duivin op het nest van de kanariepop zitten, die inmiddels al 3 grote jongen had. Daar ik dacht dat ze nu wel in het kastje wilde leggen, besloot ik de kanariejongen in een ander kastje te plaatsen. Hierin bleven ze echter niet zitten, wel namen ze plaats in een kwartelnest op de grond. De zebra-duivin gaf het niet op en ging op de jongen zitten om ze warm te houden. Spoedig zag ik dat ze de jongen ook voerde. Terwijl de duivin de jongen warm houdt komt de echte moeder haar kroost soms voeren. Dit hindert de duif niet. Zo kwam ze ondanks vele vergeefse pogingen toch aan haar kroost, welke ze met veel trots en toewijding verzorgt.

P. Kelleners, Born (L.)

voor de handige knutselaar

door C. Booster, Maassluis

Het zelf maken van een vervoerkoffer

Afgebeelde vervoerkist of -koffer is bedoeld ter vergemakkelijking voor het vervoeren van vogels naar tentoonstellingen, shows en andere gelegenheden. De koffer is gemaakt van triplex en het beste is om hem ook af te lakken.

De tekening toont u allereerst een bovenaanzicht (1) met totaal maten van de koffer. Verder ziet u een vooraanzicht (2) met totaal maten en een gedetailleerde tekening van de deurtjes en schuifindeling. Tekening nr. (3) toont u één zo'n hokje van bovenaf gezien. (4) Is hetzelfde hokje nu alleen vanaf de zijkant gezien. Hierbij kunt u zien dat het bovenblad van één etage iets korter is dan de bodem (i.v.m. de deurtjes, die op en neer bewegen) (5) Is zo'n deurtje of schuifje. Er zit in zo'n deurtje een ventilatiegat van ± 18 mm en op het deurtje zit een etiketlabeltje van metaal. (6) Geeft u een totaalbeeld van de vervoerkoffer van 3 etages hoog. Dit geeft ruimte aan 18 vogels of evt. meer (2 per hokje = 36 stuks). Gebruiken we 2 etages van dezelfde koffer dan hebben we plaats voor 12 tot 24 vogels etc. De etages zijn namelijk afzonderlijk te gebruiken.

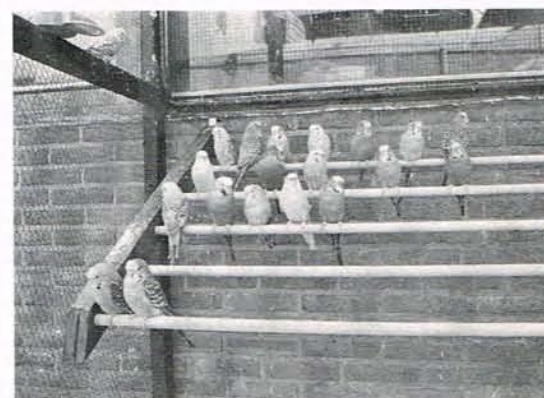
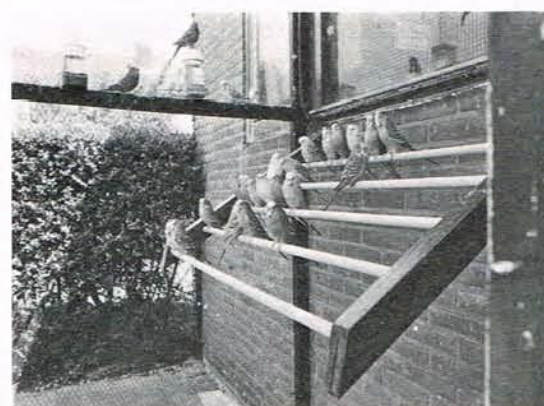
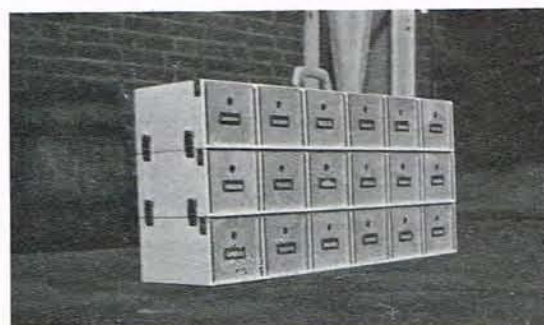
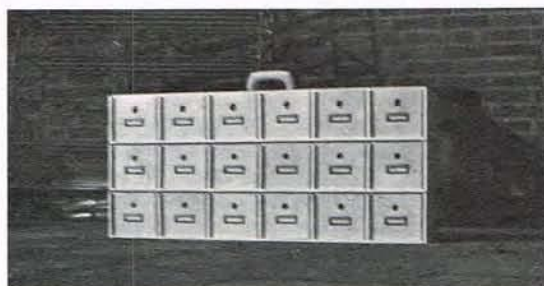
Tekeningetje nr. (7) geeft een zeer gedetailleerd overzicht van een hokje met diktes van materiaal, bevestiging van de U-vormige strip, etc.

Als we de koffer in elkaar gaan zetten moeten we er rekening mee houden dat het bovenblad tussen de zijwanden en op de tussenschotjes bevestigd zit. De tussenschotjes zitten dus tussen bodem en bovenblad in. De zijwanden daarentegen houden de bodem en het bovenblad vast.

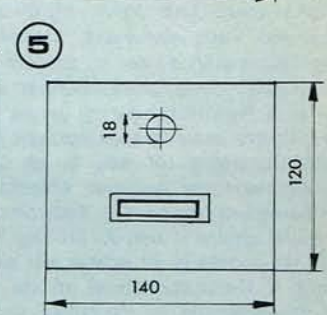
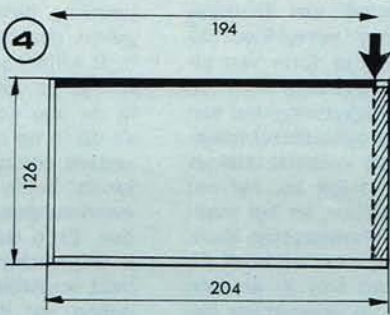
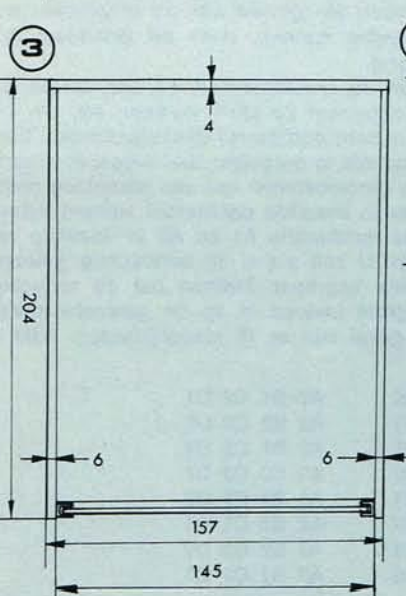
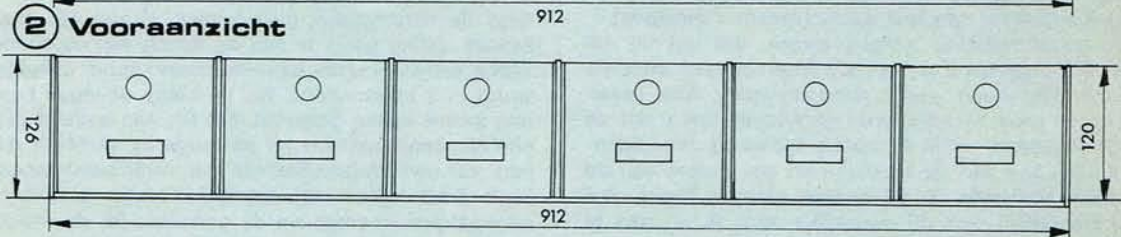
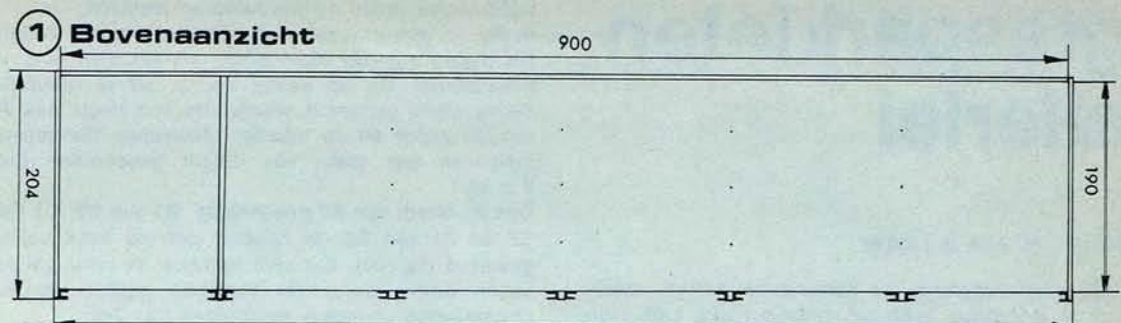
Iedere etage bestaat uit:

- 1 bovenblad van 900 x 190 mm triplex, dikte 6 mm.
- 1 bodem van 900 x 200 mm triplex, dikte 6 mm.
- 2 zijwanden van 126 x 200 mm triplex, dikte 6 mm.
- 5 tussenschotjes van 114 x 200 mm, dikte 6 mm.
- 1 achterwand van 912 x 126 mm, dikte 4 mm.
(de maat van de achterwand kan evt. 12 mm korter, maar dan moet u wel de lengtemaat van de zijwanden 206 mm maken i.p.v. 200 mm.)
- 12 stukje U-vormige strip of gordijnrail van 114 mm.
- 6 schuifjes van 120 en 140 mm.

Voorts heeft u voor de totale koffer nog nodig: 8 koffersloten om de etages aan elkaar te bevestigen.
1 Kofferhandvat en 18 etiketraampjes.

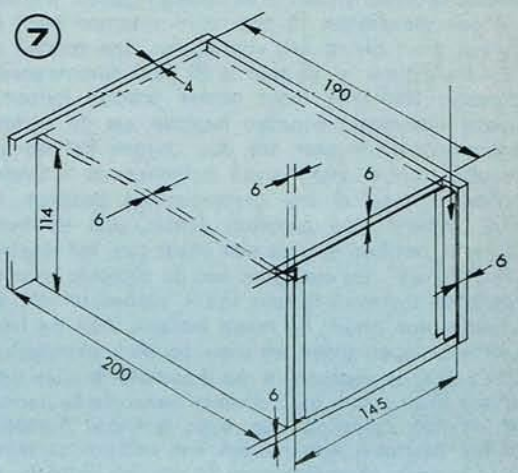
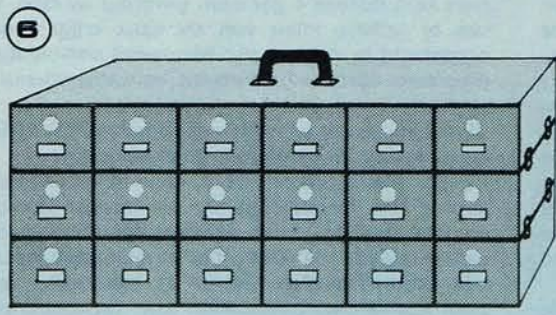

Ook het maken van een „praathokje“ voor uw vogels is heel goed zelf te doen. Beide foto's spreken voor zich.

VERVOERKOFFER VOOR KLEINE VOGELS T.M. GRASPARKIET of NEOPHEMA

aangegeven maten zijn in mm; materiaal: TRIPLEX
naar een ontwerp van E. SCHOLTS-tekening C. BOOSTER

grasparkieten allerlei

door H. W. J. v. d. Linden

Tegenover lichaams- of somatische cellen, waarover ik de vorige keer een praatje hield, stelt men de kiemcellen, ook wel geslachtscellen genoemd. De geslachtscellen zorgen ervoor, dat het bij elk levend organisme behorende levensproces door de generaties heen wordt voortgedragen. Alle cellen hebben twee chromosomen-garnituren, d.w.z. dat de chromosomen altijd in paren aanwezig zijn. Waarvan het ene van de zaadkern en het andere van de eikern afkomstig is. Of anders gezegd: Naast elke chromosoom van de vaderlijke kant is er een in voorkomen „homoloog” chromosoom van de moederlijke kant aanwezig. Onderling verschillen de chromosomen zowel in grootte als in vorm van elkaar doch paarsgewijs hebben ze dezelfde vorm en inhoud. Een uitzondering op de gelijkvormigheid van de chromosomenparen vormen de geslachtschromosomen, welke uit een X- en een meestal kleiner Y-chromosoom bestaan. Meestal is het zo, dat het vrouwelijke geslacht 2 X-chromosomen en het mannelijke geslacht een X- en een Y-chromosoom bezit. Bij de vogels is dit echter net andersom en heeft de man 2 X-chromosomen en de pop een X- en een Y-chromosoom. In de cellen van de grasparkiet bevinden zich 13 paar chromosomen, waarvan 12 paar autosome- en 1 paar geslachtschromosomen.

Het aantal chromosomen van de celkern is afhankelijk van de soort. Zo heeft de mens 23 paar en de meeste vinkachtigen, waartoe ook de kanarie behoort, 9 paar chromosomen. We weten dat er een nieuw leven tot stand komt als een deel van de mannelijke zaadcel samensmelt met een deel van de vrouwelijke eicel. U zult echter kunnen begrijpen dat er voor de bevruchting eerst een deling van de geslachtscellen plaats moet hebben gehad. Immers, als een grasparkiet 13 paar chromosomen bezit en er zou geen deling aan voorafgaan, dan zouden de jongen 13 paar + 13 paar is 26 paar chromosomen bezitten. Het jong moet echter precies hetzelfde aantal chromosomenparen bezitten als de ouders. Samenvattend kunnen we dus zeggen dat de bevruchte eicel en alle hiervan afstammende lichaamscellen normaal 2 stel chromosomen bezitten. Ze zijn „diploïd”. De gameten echter, dus de halve zaadcel, bezitten slechts een enkel stel. We noemen dit „haploïd”. De overgang van de diploïde naar de haploïde toestand is een reeks processen die we samenvatten onder de naam meïose. Aan de hand van tekeningen zullen we e.e.a. op de voet volgen. Om echter te voorkomen dat u zodadelijk alles door elkaar haalt zullen we het reeds behandelde gedeelte van de celdeling nog even beknopt herhalen. In fig. 1a ziet u schematisch een celkern getekend met 2 paar chromosomen. In fig. 1b hebben de chromosomen zich overlans gesplitst in chroma-

tiden welke ieder gelijke factoren bezitten.

In fig. 1c tenslotte ziet u de nieuw gevormde cellen. De deling van de kiemcellen voltrekt zich hier in twee stadia. Bij de eerste deling, welke reductiedeling wordt genoemd, worden de homologe, dus de van de vader en de moeder afkomstige chromosomen van een paar, van elkaar gescheiden (fig. 2 a, b).

Dus A1 wordt van A2 gescheiden, B1 van B2, C1 van C2 en D1 van D2. Er hebben zich nu twee cellen gevormd (fig. 2c), die zich opnieuw in twee gelijke cellen delen, d.w.z. de gesplitste helften van de chromosomen worden gescheiden (fig. 2d).

Ergo de chromatiden gaan uiteen. U ziet dat deze tweede deling gelijk is aan de deling van de somatische cellen, waarbij ook elk chromosoom gesplitst wordt in 2 chromatiden. Na de beide delingen hebben zich 4 cellen gevormd met elk een enkelvoudig chromosomen-patroon en wel zodanig verdeeld dat elke cel een chromatide van elk chromosomenpaar bezit. Deze cellen met een enkelvoudig chromosomen-patroon noemen we de gameten. Bij de reductiedeling hebben we gezien dat de chromosomenparen gescheiden worden, doch dit geschiedt geheel willekeurig.

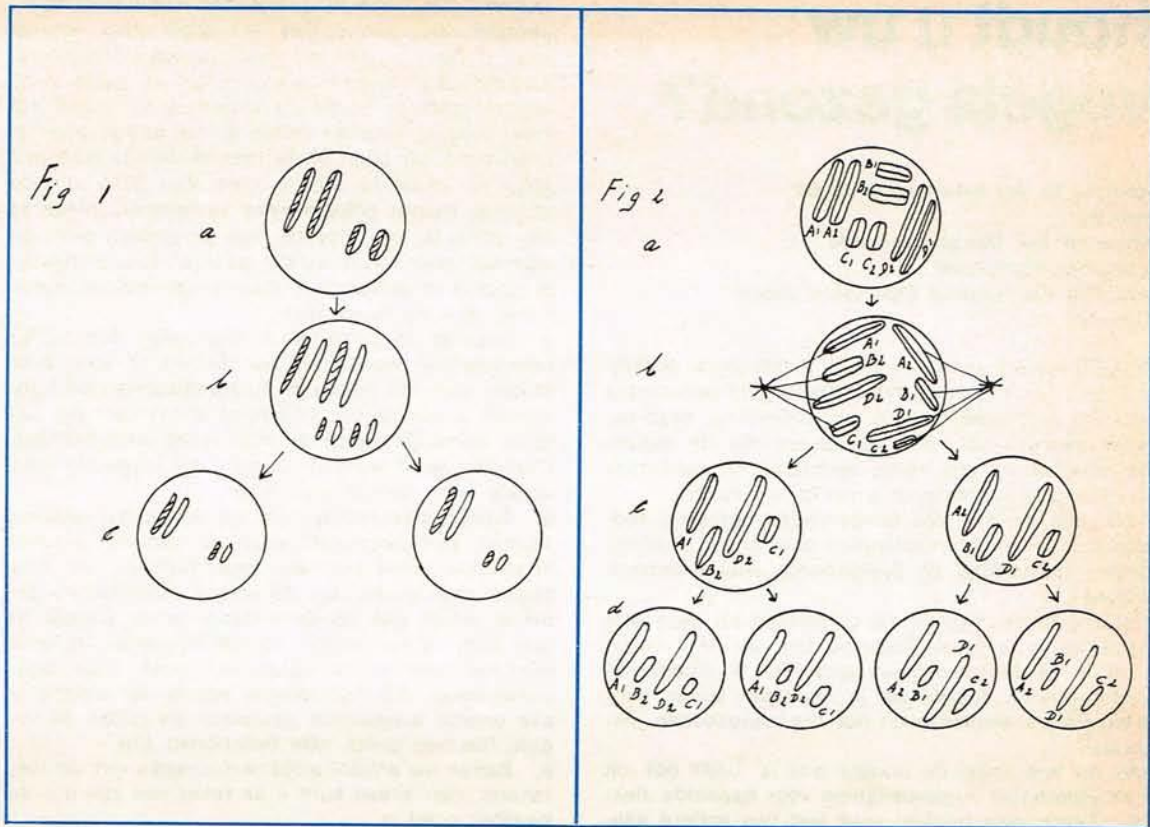
In fig. 2c zijn de chromosomen A1, B2, D2 en C1 in de ene dochtercel de chromosomen A2, B1, D1 en C2 in de andere dochtercel terechtgekomen. Elke andere combinatie is mogelijk. Niet mogelijk is echter dat beide chromosomen van een homoloog chromosomenpaar in dezelfde dochtercel kunnen belanden. Ergo de combinatie A1 en A2 in dezelfde cel is uitgesloten. U zult als u dit aandachtig gelezen hebt inmiddels begrepen hebben dat de reductiedeling van grote invloed is op de gameetvorming, want in dit geval zijn er 16 mogelijkheden. Kijkt u zelf maar.

A1 B2 C1 D2	A2 B1 C2 D1
A1 B1 C1 D1	A2 B2 C2 D2
A1 B2 C1 D1	A2 B1 C2 D2
A1 B1 C1 D2	A2 B2 C2 D1
A1 B2 C2 D1	A2 B1 C1 D2
A1 B1 C2 D2	A2 B2 C1 D1
A1 B1 C2 D1	A2 B2 C1 D2
A1 B2 C2 D2	A2 B1 C1 D1

De grasparkiet heeft echter 13 paar chromosomen en hoewel er altijd zowel van vaders als van moeders kant telkens 4 gameten gevormd worden, waarvan er telkens maar een de kans krijgt voor het nageslacht te zorgen, zijn het aantal combinaties bij meerdere chromosomenparen vanzelfsprekend groter.

Bij de pop komt er maar een eigameet tot volledige ontwikkeling; de overige 3 gaan verloren.

Bij de man worden wel 4 rijpe zaadgameten gevormd. Het verschil ligt aan de manier van deling en taak van de ei- en zaadgameet. Immers de eicellen leveren de kiem, het cytoplasmalichaam en alle voedingsstoffen, terwijl de zaadcellen slechts zeer kleine bewegingscellen zijn, praktisch zonder cellichaam. Tijdens de bevruchting verenigt zich een van de vier zaadgameten met de rijpe eigameet en ontstaat er een bevrucht ei. Welke van de 4 zaadgameten welke rijp geworden eigameet zal bevruchten berust op toeval.

VITALE VOGELS - OPTIMALE KWEEKRESULTATEN - NATUURLIJKE KLEUREN

(in de praktijk bewezen)

Gun uw vogels **zonlicht** uit het stopkontakt.

TRUE-LITE de enige -
gepatenteerde - buislamp met
het volledige zonnenspectrum,
incl. het heilzame ultra-violet.

HARTEVELD HOOS
& HEIJERMANS B.V.

Mathenesserlaan 299
Tel. 010 - 77 46 88
Rotterdam

Levering via de handel

TRUE-LITE

past in standaard
armaturen

Watt	lengte in cm
15	45
20	60
30	90
40	120
65	150
+ 20 PT	60
+ 30 PT	90
+ 40 PT	120

+ PT = getordeerde
uitvoering met grotere
lichtopbrengst bij
gelijkblijvend stroomverbruik.

houdt u uw vogels gezond?

door G. M. Dorrestein en P. Zwart
van de
Faculteit der Diergeneeskunde
Vakgroep Pathologie
Afdeling Ziektekunde Bijzondere Dieren
Utrecht

In 1975 werden aan het Instituut Ziektekunde der Bijzondere Dieren één of meerdere vogels onderzocht van 745 eigenaren die, via hun dierenarts, deze vogels inzonden voor het vaststellen van de doodsoorzaak, of om een nader onderzoek te doen naar de oorzaken van de problemen in hun volière.

Meer dan de helft van de gevonden oorzaken hadden kunnen worden voorkomen door goede voeding, betere huisvesting of doelgerichte voorzorgsmaatregelen.

Het zou te ver voeren om diepgaand op deze drie aspecten in te gaan. Ekele punten van de huisvesting en de voorzorgsmaatregelen wil ik echter wel aanroeren en daarbij zal ik mij laten leiden door bevindingen afkomstig uit het ons aangeboden materiaal.

Dat de ene vogel de andere niet is, blijkt ook uit hun verschillen in gevoeligheid voor bepaalde ziekten. Zangvogels hebben vaak last van andere aandoeningen dan parkietachtigen. Aangezien deze twee groepen vogels het meest algemeen zijn en door iedereen in een volière gehouden kunnen worden, beperken wij ons dan ook tot deze twee groepen. Dat wil niet zeggen dat de algemene gedragsregels en adviezen die hier besproken worden, niet tevens van toepassing zijn op andere vogelsoorten. Een ziekte die vooral veel slachtoffers eist onder de kanaries is **kanariëpokken**. Zij wordt veroorzaakt door een virus dat behalve kanaries ook mussen, vinken en enkele andere zangvogels kan aantasten. Deze zelfde mussen en vinken, maar ook zieke kanaries, kunnen de smetstof overdragen aan gezonde vogels, maar de gevaarlijkste verspreiders van deze infectie zijn de bloedzuigende muggen. Door bloed te zuigen van zieke vogels en daarna over te vliegen naar andere vogels kunnen zij de infectie overbrengen, zelfs naar een andere volière.

De pokken treden vooral op in de nazomer en de herfst, het jaargetijde waarin de muggen het meest actief zijn. Een gedeelte van de vogels gaat dood zonder bijzondere kenmerken, een ander deel heeft enige dagen last van dikke oogleden met gele blaasjes (afb. 1). Die zelfde gele blaasjes zijn vaak te vinden op de kale huid van de poten, maar ook aan de basis van enkele veerfollikels. Weer andere vogels zitten bol en hebben ademnood. Hap- en snapziekte.)

De sterfte kan oplopen van 80 tot 100% en vogels van alle leeftijden worden aangetast, doch vooral de jongen. Gelukkig bestaat er een enting om deze ziekte te voorkomen. Tegenwoordig wordt er nog maar één type, het verzwakte kanarievirus, gepro-

duceerd. De vooring met een zwak mild virus, gevolgd door enting met een sterk virus, is niet meer nodig. Met een entnaald worden de vogels in de vleugel huid geprikt (ab. 2) nadat de naald in de entstof gedoopt is. Na 14 dagen is de vogel niet meer vatbaar voor de ziekte als de enting goed is uitgevoerd. Dit blijkt in de praktijk echter lang niet altijd het geval te zijn. In meer dan 30% van de gevallen waarin pokken werd vastgesteld, bleek er wel geënt te zijn. Meestal was dit gedaan door de eigenaar zelf. Wat er in alle gevallen fout is gegaan is moeilijk te achterhalen, maar enige veel gemaakte fouten zijn wel te noemen.

a. Vaak is de entstof niet vers meer, doordat zij overgenomen wordt van een kennis of men doet samen met een bepaalde hoeveelheid entstof. Belangrijk is echter dat de entstof direct voor het gebruik gemengd wordt en niet wordt verontreinigd. Oplossingen of vervuilde entstof, die ouder zijn dan enkele uren, werken niet meer.

b. Tussen elke enting moet het entnaaldje ontsmet worden. Ondeskundigen doen dit soms in alcohol of spiritus, soms zelfs met jodiumtinctuur. Dit mag beslist niet, omdat dan de entstof onwerkzaam gemaakt wordt. Een goede methode is het naaldje in een vlam uit te gloeien, na het uitgloeien dompelt men het eerst in een bakje uitgekookt, maar afgekoeld water. Als het naaldje sist in de entstof, is alle entstof waardeloos geworden en zullen de vogels, hiermee geënt, niet beschermd zijn.

c. Betrek uw entstof altijd rechtstreeks van uw dierenarts; dan alleen kunt u er zeker van zijn dat de kwaliteit goed is.

d. Gelukkig bestaat er een goede controle of de enting is aangeslagen en of uw vogels goed beschermd zijn. U heeft wel eens de reactie gezien van een pokkeninenting bij een kind. Uw vogels moeten een soortgelijke reactie vertonen. Op de plaats waar de vogel geënt is, moet na 10 dagen een duidelijk plekje zijn ontstaan met een korstje erop. Kunt u op de entplaats niets vinden, dan moet u opnieuw enten, want er is iets misgegaan tijdens de enting. Deze controle, die toch zo belangrijk is, wordt helaas meestal vergeten.

Het beste tijdstip om te enten is eind juni of de maand juli, eventueel begin augustus.

Een andere ziekte die veel doden veroorzaakt onder de zangvogels, maar ook andere soorten vogels kan aantasten, is **pseudotuberculose**. Deze ziekte wordt veroorzaakt door een bacterie, *Yersinia pseudotuberculosis*, vroeger *Pasteurella pseudotuberculosis*, en geeft behalve bij de vogels ook ziektegevallen bij knaagdieren en soms zelfs bij de mens.

Deze bacterie wordt vooral verspreid door wilde vogels en kleine knaagdieren zoals de muis en de rat. Overvliegende vogels kunnen een volière besmetten. De infectie is grotendeels te voorkomen door te beletten dat overvliegende vogels hun uitwerpselen in de vlucht kunnen laten vallen door bijvoorbeeld het bovengaas te bedekken met glas of doorzichtige plastic golfplaten en tevens te zorgen, dat mest van het dak met regenwater niet in de volière loopt. Daarnaast moeten muizen bij de vogels geweerd worden en voorkomen worden dat ze in de voeropslag bij het voer kunnen komen. Eén muizenkeutel is voldoende om een vogel te besmet-

Kanarie, pokken ooglid

afb. 2

Kanarie, entplaat in vleugelplooi

afb. 3

Roodrugparkiet. Darmen gevuld met spoelwormen

ten. De veel voorkomende gedachte, dat de muizenurine zo gevaarlijk is, is echter niet juist. De piek van deze ziekte ligt in de wintermaanden en dit hangt vermoedelijk samen met de trek van de muizen en de wilde vogels naar de volières, waar ze meestal erg gemakkelijk voer kunnen vinden. Zijn de vogels eenmaal besmet dan is het belangrijk

alle zieke vogels uit de groep te halen, omdat deze de gezonde vogels kunnen aansteken. Deze maatregel geldt trouwens niet alleen voor deze ziekte, maar voor alle zieke vogels; zij kunnen een gevaar vormen voor de rest. Bovendien hebben zieke dieren meer warmte en beschutting nodig.

Wordt deze, of een andere ziekte in uw volière gevonden, dan is het raadzaam om samen met uw dierenarts na te gaan hoe deze ziekte in de volière gekomen is en welke maatregelen er nodig zijn om herhaling te voorkomen. Alleen de ziekte bestrijden met anti-biotica is achter de feiten aanlopen.

Een derde ziekte die de laatste jaren steeds meer op de voorgrond treedt en wel niet zoveel doden ineens veroorzaakt, is **Atoxoplasma**. Deze heeft meestal een sluimerend karakter en er is doorlopend te veel uitval. Men spreekt ook wel van „dikke leverziekte”. Deze naam heeft de ziekte te danken aan het feit, dat de lever vaak gezwollen is en aan de buikzijde duidelijk achter het borstbeen te zien is. Een oude naam is Lankesterellose. Ook nu weer worden vooral de zangvogels getroffen en wel met name de kanarie. Een oriënterend onderzoek heeft aangetoond, dat in ruim 25 % van de gevallen, dat er problemen zijn, sprake is van deze infectie.

De ziekteverwekker is een coccid en kan op twee manieren in de volière komen: ten eerste door aankoop van ogenschijnlijk gezonde vogels en ten tweede doordat ook hier vrijlevende vogels verspreiders kunnen zijn van de coccidiën, vooral mussen. In de ontlasting van deze mussen kunnen coccidiën zitten die dan in de volière gedropt worden. Is de ziekte eenmaal in het hok, dan vindt de verspreiding vooral plaats door opname van de besmette ontlasting van de aangetaste vogels. Jonge vogels kunnen bij het voederen besmet raken. Hier blijkt dus het grote belang van het goed schoonhouden van de volière en vooral van de drink- en voerbakken.

De grootste sterfte zien we onder de jonge vogels, die net uitvliegen, hoewel ook de oudere vogels, vooral in de leg-, broed- en ruiperiode het zwaar te verduren kunnen hebben. De meeste coccidiën beperken zich tot het veroorzaken van een darmontsteking, maar deze soort kan behalve een darmontsteking ook leverafwijkingen en longaandoeningen veroorzaken, terwijl meestal ook de bloedvaten worden aangetast. De dieren gaan in conditie achteruit en hun weerstandsvermogen is sterk vermindert.

De meest effectieve bestrijding van de ziekte is het voorkomen ervan. Enkele maatregelen om de ziekte te bestrijden zijn:

- a. Aangekochte vogels direct in een reeds bestaande groep introduceren, mag nooit.
- b. Zeer goed dagelijks alle ontlasting weg te halen of te voorkomen dat de vogels bij hun ontlasting kunnen komen.
- c. Aangetaste vogels behandelen met een zeer langdurige medicijnenkuur door het drinkwater. Dit langdurig houdt in, dat het geneesmiddel verstrekt wordt vanaf het moment dat men de ziekte met zekerheid heeft vastgesteld tot na de rui. Deze zekerheid kan men pas krijgen als men één of meerdere net gestorven dieren of erg zieke vogels laat onderzoeken.

De tot nu toe besproken aandoeningen komen vooral

osel

De

voor bij zangvogels, maar ook parkieten en papegaaiachtigen hebben een aantal ziekten die erg veel voorkomen en toch met simpele maatregelen te voorkomen zijn.

Met name kan hier de **spolworminfectie** genoemd worden. Erg gevoelig hiervoor zijn: Neophema's, Rossella's en andere grote parkietensoorten. Ook kakatoes blijken erg gevoelig voor worminfectie. De wormen zijn 2—3 cm lang. Ze kunnen in zulke grote aantallen aanwezig zijn, dat de darm verstopt raakt en zelfs barst (af. 3). We hebben eens uit de darm van een monniksparkiet 423 wormen gehaald. U kunt zich dan ook wel voorstellen dat dit voor het dier problemen gegeven heeft. Toch kan dit soort problemen ondervangen worden. De meest ideale oplossing is te zorgen voor een betonbodem in de volière met hierop een laagje zand. Dit zand moet regelmatig, het liefst eenmaal per week, verwijderd worden en de vloer goed schoongemaakt met veel water en zeep. Wordt er ook nog eenmaal per maand gedesinfecteerd met formaline 5% of natronloog 2%, dan is de kans op een worminfectie erg klein. Als de bodem wat droog is, kunt er weer schoon zand overheen strooien. Ook zonbestraling heeft een zeer goede, disinfecterende werking, doordat de ontlasting snel indroogt. Als u nu bovendien elke nieuwe vogel, voordat u hem in de vlucht laat, ontwormt, dan worden er ook op die manier geen nieuwe wormen binnengebracht. Dit ontwormen kan het beste geschieden in de quarantaine periode, die liefst 6 weken moet duren. In deze periode kunt u de vogels tweemaal ontwormen met een maand tussentijd. Ziet u geen kans om deze maatregel door te voeren, dan kunt u elke drie maanden de grond minimaal 10 cm diep afgraven en een nieuwe laag in het hok brengen. Alleen ompspitten is niet voldoende, want de wormeieren, die door de besmette vogels worden uitgescheiden hebben in de grond een overlevingstijd van twee jaar. Wel moet u dan elke week het oppervlak goed schoonvegen en alle ontlasting van de vogels van de grond verwijderen. Ook kunt u dan het beste elke drie maanden de vogels ontwormen. Dit kan via het drinkwater; beter is echter het wormmiddel door het weekvoer of in een geweekte snee brood te geven. Door telkens vóór het ontwormen ontlasting door uw dierenarts of de Gezondheidsdienst voor Dieren te laten onderzoeken op de aanwezigheid van wormeieren, krijgt u een goede indruk van de besmettingsgraad en kunt u het ontwormen hierop richten.

Papegaaieziekte of psittacosis is een ziekte die in 1975 opvallend veel gevonden is bij alle soorten parkieten en papegaaien, ook andere vogels, kanaries, vinken en andere zijn erg gevoelig. Zij worden besmet via parkietachtigen of via de mens. Elke parkietachtige vogel kan papegaaieziekte onder de leden hebben. De pas aangekochte vogels, zowel geïmporteerde als zelf gekweekte vogels, kunnen besmet zijn. Door de verplaatsing en het vervoer worden vogels, die de smetstof onmerkbaar in hun lichaam hebben, verzwakt en kunnen waarneembaar ziek worden. Aangezien de ziekte niet ongevaarlijk is voor de mens, is voorzichtigheid geboden. Ruim 10% van alle door ons onderzochte psittaciformen bleek lijdende te zijn aan deze ziekte.

Wilt u voorkomen dat andere vogels besmet worden,

dan moet u alle nieuw aangekochte dieren in quarantaine houden gedurende maar liefst zes weken. In deze quarantaine periode is het erg belangrijk de vogels met een antibioticum te behandelen. Dit kan het beste met gemedicineerd mengvoer. Het wordt samengesteld uit rijst, graan en water, dat in de gewichtsverhouding 2:2:3 gekookt wordt tot het zacht (maar niet brijig) is. Daarna wordt aan 100 gr. weekvoer 5 gr. Aureomycine oplosbaar 20% toegevoegd en zorgvuldig gemengd, zodat de eindconcentratie ongeveer 10 mg. per gram mengvoer bedraagt. Dit mengvoer wordt aan de papegaaiachtigen gedurende 45 dagen als enig voedsel verstrekt. Indien een vogel verdacht wordt van papegaaieziekte of de volière reeds besmet is, dan is dit wel goed te genezen.

Als laatste willen wij nog ingaan op een probleem dat erg vaak voorkomt. Overal en op alles waar we mee te maken hebben komen bacteriën voor. Lang niet altijd zijn dat ziekteverwekkers. Zolang we er niet te veel van binnenkrijgen, is ons lichaam in staat deze bacteriën onschadelijk te maken. Dit zelfde geldt voor vogels.

Nu blijkt echter, dat veel mensen dit zich voor hun vogels niet realiseren. In ruim 20% van de gevallen zijn de omstandigheden voor de vogels zodanig geworden dat ze zoveel bacteriën binnenkrijgen, dat het afweerapparaat deze niet meer de baas kan en de vogels aan een infectie met op zichzelf weinig schadelijke bacteriën te gronde gaan.

Wast u de drink- en voederbakken van uw vogels met water en zeep af, of spoelt u ze alleen maar even om en doet er dan weer nieuw voer of water in? Of vult u zelfs alleen maar de bakjes zonder ze om te spoelen? En als u ze omspoelt, hoeveel ontlasting van de vogels vindt u dan in de bakjes?

Toch is het afwassen een zeer eenvoudige, maar essentiële maatregel om uw vogels gezond te houden. Goede hygiëne is even belangrijk als goede voeding. Ik wil u dan ook adviseren van alle drink- en voederbakken een dubbel stel aan te schaffen. Het ene stel plaatst u in de volière, het andere stel wast u grondig af en gebruikt u de volgende dag. Zo hebben de vogels elke dag schone bakjes. U voorkomt hierdoor veel ellende voor uzelf, maar vooral voor de vogels.

Wij hopen, dat wij u enkele wenken hebben kunnen geven, waardoor u problemen kunt voorkomen of oplossen. Mocht u echter er zelf niet meer uitkomen, aarzel dan niet een dierenarts te raadplegen. Het is waar, dat één zieke vogel vaak minder waard is dan een visite aan een dierenarts kost, maar een catastrofe zoals een totale ontvolking van uw volière kost u behalve veel geld ook een aantal slapeloze nachten. Denk echter niet dat een dierenarts een toverdokter is, maar weet wel dat uw toewijding en zorg vaak wonderen kunnen doen.

Wij willen de heren P. Kragten, S. M. v. d. Werf en L. A. v. Oostrom danken voor hun enthousiasme en hun kritische bijdragen bij het tot stand komen van dit artikel.

Uw vogels hebben aan Sluis Ei-Krachtvoer meer dan genoeg.

De moderne voedingsleer toont aan dat de overgang op speciale produkten - zoals opfokvoer - tijdelijk konditieverlies bij uw vogels veroorzaakt.

Juist aan het begin van de kweekperiode waarin veel van uw vogels wordt gevraagd (nest maken, eieren leggen, broeden enz.) mag dat niet voorkomen. Een optimale kweekconditie van uw vogels betekent meer eieren en meer jongen van betere kwaliteit.

Objektief is vastgesteld dat kweekresultaten aanzienlijk verbeteren als het hele jaar door Sluis Ei-Krachtvoer wordt gebruikt.

Sluis Ei-Krachtvoer is weliswaar wat duurder dan andere

produkten. Maar daar staat heel wat tegenover.

Sluis Ei-Krachtvoer is:

1. altijd konstant van samenstelling,
2. altijd vers door de nieuwe verpakking,
3. zeer licht verteerbaar,
4. verkrijgbaar in verpakking van o.a. 1kg,
5. verrijkt met groente,
6. compleet kracht- en opfokvoer.

Neem de proef eens en let op de resultaten.

Sluis

Sluis vervangt de natuur.

de blauwkop- rotslijster

tekst: Meindert de Jong
foto: H. Schremp

Tot de rotslijsters, geslacht **Monticola**, behoren negen soorten, waarvan twee gerekend worden tot de Europese avifauna. Dat zijn de rode rotslijster (**Monticola saxatilis**) en de blauwe rotslijster (**Monticola solitarius**), waarvan de eerstgenoemde één keer in ons land isesignaleerd en wel in Borger Compagnie op 23 en 24 april 1951. De „held van ons verhaal“, die ik niet verder behoef te beschrijven, is de blauwkop-rotslijster (**Monticola cinclorhynchus**). Zijn broedgebied strekt zich heel wat oostelijker uit, want dat bevindt zich rond het Himalayagebergte. Daar in Centraal-Azia komen diverse ondersoorten voor en ik kan u met de beste wil van de wereld niet zeggen welke subspecie u hier voor u heeft. Trouwens de leefgewoonten komen toch vrijwel met elkaar overeen. Als biotoop (habitat) prefereren zij berghellingen, die licht bebost zijn met dennen en gemengd hout, zonder al te veel onderbegroeiing; de hoogte varieert van 1200 tot 2800 m. U zult begrijpen dat het op dergelijke hoogten behoorlijk koud kan zijn en vandaar dat zij de wintermaanden zuidelijker en in lager gelegen oorden doorbrengen. Men kan ze dan geregeld aantreffen in laaggelegen loofbossen, plantages en tuinen in de dorpen. De meeste rotslijsters zijn bodemvogels, die hun eterij op de grond opscharrelen. Dat doet de blauwkop ook wel als hij tussen het bladafval speurt en

spiedt naar ongewervelde diertjes, hagedissen en dergelijke, maar soms vat hij post op een hoger gelegen plek en spiedt vandaar de bodem af. Ziet hij iets van zijn gading dan duikt hij er pardoes boven op en grijpt de prooi. Deze wordt nu eens „ter plekke“ geconsumeerd en dan weer meegenomen naar de uitkijkpost om daar naar binnen geschrokt te worden.

De zang is luid en veelal drietonig en wordt zowel vliegend als zittend voorgedragen. Bij diverse rotslijstersoorten is de baltsvlucht een schouwspel dat men niet licht vergeet. Jubelend stijgt het heertje de hoogte in en komt dan spiraalsgewijs naar beneden gezeild met uitgestrekte vleugels en uitgewaaierde staart. Ook dan is zijn gezang niet van de lucht. Soms gaat hij vlak voor zijn uitverkorene zitten met afhangende vlerkjes en gespreide staart, waarbij hij zich in allerlei bochten wringt. Neemt het vrouwtje dan een hurkende houding aan, dan vindt de paring plaats; is zij er (nog) niet van gediend, dan gaat ze er vandoor.

Mannetje en vrouwtje bouwen gezamenlijk een slordig nest van plantaardig materiaal in een hol in een oever, in een rotsspleet of onder boomwortels. De crèmekleurige eitjes zijn rood bestippeld en worden door beide partners beurtelings bebroed.

onze ervaringen met afrikaanse soorten roodborstzaadkraker

foto's H. Bielfeld

Het lijkt ons goed om in deze serie, over onze ervaringen met Afrikaanse soorten, eens een vogelsoort te bespreken waarvan ons géén kweekresultaten in gevangenschap bekend zijn. Reden hiertoe is dat er de laatste 1½ à 2 jaar wat minder of helemaal niet bekende vogels in ons land worden geïmporteerd welke voorheen maar zelden in Europa zijn ingevoerd. Dit is o.a. het geval met de roodborstzaadkraker, waarvan we bovendien nog enkele kleurafbeeldingen konden bemachtigen.

De roodborstzaadkraker, *Spermophaga haematina*, komt voor in West-Afrika, van Senegal tot Noord-Angola en Kongo. Ze bewonen de vochtige wouden en komen ook voor langs breed begroeide oevers van rivieren en in moerassige gebieden. Hun grootte is ongeveer 14 cm. In tegenstelling tot de roodkopzaadkraker, *S. ruficapilla*, welke overwegend harde zaden opneemt, houden de roodborstzaadkrakers het bij zaden met veel zachtere schalen en/of gekiemde zaden.

Bij het zien van de forse snavel zou men dat niet

Roodborstzaadkraker (man)

van ze verwachten en bovendien lijkt ons een gedeelte van hun naam ook op z'n minst verwarrend. De vogels houden zich bij voorkeur op in de lagere regionen van de bossen en zoeken hun voedsel voornamelijk op de grond.

Ze zijn uitstekend geschikt om te worden gehouden in ruime en goed beplante volières. Vooral om de beplanting gaat het en die is van wezenlijk belang voor hun welzijn. Van nature houden ze zich uitsluitend op in het struikgewas en de ondervinding heeft ons dan ook geleerd dat je ze dagen niet te zien krijgt, je moet ze echt gaan zoeken.

Ze zijn niet erg gevoelig voor koude en ten aanzien van de voeding worden geen bijzondere eisen gesteld. Een goed zaadmengsel voor kleine tropen, aangevuld met gekiemde zaden en wat ei- en universeelvoer met wat insecten is voldoende. Geef ze dagelijks ook vers badwater, want baden doen ze graag.

De acclimatisatie vraagt wel enige zorg. Het gemakkelijkst gaat dit wanneer de vogels kunnen worden aangeschaft in het late voorjaar, zodat we ze al vrij snel, bij bestendig liefst zonnig weer, in de buiten-volière kunnen plaatsen.

Er zijn naast de nominaatvorm, *S.h. haematina*, nog een tweetal ondersoorten bekend, te weten *S.h. pustula* en *S.h. togoensis*. Het zijn voornamelijk de

Roodborstzaadkraker (pop)

mannelijke exemplaren van deze 2 ondersoorten die geringe verschillen in kleur vertonen. Bij de popjes zijn de verschillen nagenoeg nihil. *S.h. togoensis* wordt gezien als een overgangsvorm tussen de twee eerstgenoemde en zij komen voor in gebieden tussen Togo en Zuidwest-Nigeria.

De popjes onderscheiden zich duidelijk van de mannelijke exemplaren door de veel mattere kleuren. Bovendien hebben zij een bruin-rood gekleurd kopje en een witte druppeltekening op de onderzijde. De nesten worden gemaakt van tamelijk breedbladige grassoorten en zijn meestal zeer omvangrijk. De 4 tot 5 witte eitjes worden ongeveer 15-16 dagen bebroed en de jongen verlaten op een leeftijd van drie weken het nest.

Zoals in de aanhef van dit artikel reeds is gesteld, zijn ons geen kweekresultaten met deze soort bekend. De exemplaren die we zelf vorig jaar konden bekomen hebben het helaas laten afweten. Niettemin weten we dat er nog verschillende vogelliefhebbers in het bezit zijn van roodborstzaadkrakers. Hopelijk is deze bijdrage dan voor hen van enig nut. Indien er inmiddels wél met deze vogels enig kweekresultaat is behaald, dan zouden we dat dolgraag vernemen en dan komen we daarop gaarne bij voorrang terug.

rantsoenen!

Ondanks dat we aan onze vogels een zaadmengeling voorschotelen dat van uitstekende kwaliteit is, kunnen ze toch een tekort aan bepaalde voedingsstoffen krijgen met alle mogelijke gevolgen van dien. De schuldvraag moeten we, ondanks ons zuur verdiende geld dat we aan het beste zaad besteden, toch aan ons zelf stellen.

We willen zo graag erg goed zijn voor onze vogels en er voor zorgen dat ze in niets tekort komen. Onbewust zijn we echter veelal té goed, want wat leert ons de praktijk? Dagelijks geven we niet alleen vers bad- en drinkwater, vers ei- en groenvoer, maar ook . . . een nieuwe volle bak met verse zaden. In het gunstigste geval wordt het overgebleven zaad uitgeblazen, in de meeste andere gevallen wordt dat weggekapt en nieuw gegeven. Ze komen dan niets te kort . . . , nou, vergeet het maar.

Vogels zijn vaak net als mensen en eten het liefst wat ze het lekkerst vinden. Ze pikken er dan ook in eerste instantie alleen maar die zaden uit die ze het lekkerst vinden, soms ook welke ze het gemakkelijkst kunnen opnemen. De rest laten ze liggen. De volgende dag komt hun beste baasje weer met verse aanvoer. Zo gaat dat dan, dag in, dag uit. Het gevolg is echter zeer beslist dat de vogels een erg eenzijdige voeding opnemen en er inderdaad tekorten aan bepaalde voedingsstoffen kunnen ontstaan. Het is prachtig als we uitgebalanceerde en wetenschappelijk samengestelde zaadmengsels kunnen kopen, maar als we zoals hiervoor omschreven te werk gaan schieten we en vooral onze vogels er geen steek mee op.

Wat dan? Wel, we dienen onze vogels duidelijk op rantsoen te zetten. De vraag rijst dan wel hoe groot zo'n rantsoen is. Met één dag kunnen we dat aan de weet komen. We verstrekken 's morgens een schaal met zaden en wegen precies uit hoeveel aan gewicht de inhoud van die schaal of bak is. Als we dan de volgende morgen de zaadbak weer uit de kooi of de volière halen wegen we het restant en we weten dan precies wat er is verbruikt. Voor alle zekerheid kunnen we dat enkele malen herhalen zodat we een goed gemiddelde kunnen vaststellen. Vervolgens geven we dan dagelijks de vastgestelde hoeveelheid en als het goed is gedaan zal de bak de volgende morgen zo goed als leeg zijn.

Kijk, op die manier dwingen we onze vogels om echt alles op te nemen. Dan pas heeft het zin om goede mengsels, welke op wetenschappelijke basis zijn samengesteld, aan ze te verstrekken. Dan heeft zo'n voedsel ook de waarde die we er aan moeten hechten; dan pas doen we onze vogels echt goed!

PRODUKTEN SANDERS

ORNIVIT - vitaminecomplex
TARWEKIEMOLIE - bron van vruchtbaarheid
RUBICANA - bevordert het essentiële roodkleur pigment
CHANVIT - verbetert zang en koppeling
T. 3 - insecticide zonder weerga

Verkrijgbaar in graanhandels en andere magazijnen!

SANDERS N.V.

Arnould Van Gelderweg 103, Grave, Tel. 088-60.39.41
 Henri Wafelaertstraat 47-51, 1060 Brussel

IMPORT - EXPORT

Grootste in- en uitvoerbedrijf in België. Alle soorten tropische vogels, Parkieten, Aapjes, grijze Papegaaien, groene Papegaaien, Lorries, enz.

Prijslijsten enkel voor handelaars, tevens verkoop aan particulieren.

Openingsuren: alle dagen van 9 tot 17 uur.
 Vrijdag, zaterdag en zondag van 9 tot 12 uur

EDELCHÉMIE B.V. PANHEEL

vecht voor een schoner milieu

Fabriceert: NEOFLEX-E-3-X, de beproefde frisse INSECTENDODENDE verf voor uw hokken, volière, broednesten etc.
 Het gebruik van insecticide is 100x minder.

Nu ook verkrijgbaar via uw vereniging
 NEVEX het nieuwe spuitmiddel op basis van Pyrethrum. Niet schadelijk. In flessen van 1 liter.

Bel ons op:

telefoon 04747-1469 of 04747-1867

EEN HOLLEY PRODUCT - POSTBUS 109 - DELFT

VERKRIJGBAAR IN ALLE

dieren - speciaalzaken

de fife fancy

door A. L. van Liempd

Deze vogel, die in ons land nog niet zóveel te zien is, wordt dikwijls ook wel MINI-Border genoemd en met recht. De vorm van de fife fancy verschilt inderdaad niet veel van de border. Er is slechts één, zij het dan wel groot verschil. Is de border 14½ cm, ed fife fancy mag niet groter zijn dan 11½ cm. De fife fancy is in Schotland gecreëerd en verdient zeker zijn plaats in de rij van vorm- en postuurkanaries. Waarom dan deze vogel in Engeland en zelfs in België min of meer geboycot wordt is een raadsel.

Niettemin zal deze vogel zijn weg heus wel vinden. Niet alleen in Schotland maar ook in Denemarken treft men reeds zeer goede exemplaren aan. Nederland en nog meer landen zullen spoedig volgen.

De drie voornaamste karakteristieke onderdelen zijn kop, hals en romp. Om met de kop te beginnen, die moet klein en rond zijn, de ogen in het centrum en met een snaveltje dat iets spits en fijner is als dat van een gewone kleurkanarie.

De hals moet kort en smal zijn zodat het kopje als het ware boven de romp zeeft. De romp moet in zijn geheel goed gevuld zijn, een goede volle borst terwijl de rug iets bol moet lopen. Het geheel geeft dan een ronde indruk.

Om een goed idee van de juiste vorm van deze vogel te krijgen, wordt wel eens het volgende als voorbeeld gesteld: Een ei van een krielkip, een klein rond stokje en een glazen knikker. Als men deze in elkaar zou zetten dan zou dat de ideale vorm van de fife fancy zijn. Aangezien we echter van deze voorwerpen geen levendige vogel kunnen maken, zullen we ze moeten kweken. Als voorbeeld van de vormgeving is het echter niet slecht gekozen.

De staart moet smal en goed gesloten zijn. De vleugels moeten goed gesloten langs het lichaam lopen en de vleugeltoppen mogen elkaar niet kruisen. De bevedering moet strak en glad zijn. Als de

vogel aan deze voorwaarden voldoet dan heeft u een goede TT-vogel.

De fife fancy komt voor in de kleurslagen groen, bruin, geel en bont.

Zoals bij de meeste postuurkanaries is er geen rubriek voor kleur, de vorm is het belangrijkste en daarop wordt voornamelijk de vogel beoordeeld. Kruis daarom nooit dit ras met kleurkanaries of andere rassen. Stel dat u de fife fancy kruist met bijvoorbeeld een gloster. De jongen die daar uit komen zullen beslist geen goede hals- en kopvorm hebben, om van de totale vorm nog maar niet te spreken. De raszuiverheid bewaren en strenge selectie toepassen is de enigste goede oplossing voor een succesvolle en juiste postuurkweek. Tijdens de keuring moet de vogel zich levendig en goed opgericht presenteren. De pootjes mogen niet te lang zijn waardoor de vogel dan een stelterige indruk maakt.

Het kweken met deze vogels geeft niet meer problemen dan met andere kanaries. Zo kan zowel kopsgewijs worden gekweekt als dat er wisselbroed wordt toegepast. Ook wordt wel in vluchten gekweekt, bijvoorbeeld 1 man met 3 poppen.

Persoonlijk ben ik daar geen voorstander van, temeer niet omdat heel vaak niet precies kan worden vastgesteld welke jonge vogel bij welke pop hoort. Het wil namelijk nogal eens voorkomen dat een pop gauw een eitje in het nest van een andere pop legt. Tenslotte nog dit, de intensievorm zal het op de TT het beste doen, omdat schimmelvogels door hun langere bevedering dikwijls veel forser aandoen dan ze overigens in werkelijkheid zijn.

De liefhebbers welke deze vogels reeds hebben of die er het volgende kweekseizoen mee willen gaan kweken, wens ik nu reeds alle succes. Tegen de „leek” wil ik zeggen, kijk uit wat u koopt. Het gebeurt wel eens dat er slechte glosters als fife fancy's worden verkocht.

een ransuil behouden

Op dinsdag 18 mei jl. werd tegen de avond een Ransuil bij me bezorgd, met het verzoek dit dier, dat gekwetst was, te observeren en te bekijken of het eventueel voor herstel in aanmerking kwam.

Bij inspectie bleek het een redelijk jong dier te zijn (de poten waren nl. zonder eelt onder de zool) met een vieze wond aan de rechtervleugel. Deze vleugel was tevens gebroken. Het dier was zeer schuw en in een niet zo goede voedingstoestand.

Aan de verontreiniging van de wond op de vleugel te zien, was het dier zo'n twee à drie dagen eerder gemolesteerd.

Ik schrijf met opzet „gemolesteerd”, omdat a) er nauwelijks een vogel in Nederland is, die 't waagt een Ransuil te pakken; b) 't dier geen verkeersslachtoffer kon zijn (aard van het trauma); en c) hoogspanningskabels e.d. bij uilen niet in aanmerking komen, speciaal niet waar het dier gevonden was.

Bovendien is het me bij een eerder geval opgevallen, dat mensen over het algemeen paniekerig reageren als ze overdag een zo grote vogel ontmoeten; een vogel met zulke klauwen etc. Maar dit ter zijde. Provisorisch is dezelfde avond een pleisterspalk aangelegd, welke het dier na een nacht al verwijderd had. We hadden nl. de gebroken vleugel aan de romp vastgeplakt, en daar kon 't dier makkelijk bij. De dag erop bleek de vogel de spalk totaal verwijderd te hebben; de stukken pleister en veren lagen door de kooi. Met ietwat moeite de vleugels nu kruislings op de rug aan elkaar vastgeplakt. Dit hield redelijk en de stand was ook beter.

't Volgende probleem dat zich voordeed, was de voedselvoorziening. Volgens de boeken eet een Ransuil voornamelijk huismussen, en dank zij de tijd viel er gemakkelijk aan jonge huismussen te komen, zij het dan, dat dit met de nodige protesten van buurtgenoten gepaard ging. Toch typisch eigenlijk; wanneer het dier zelf wel in staat was geweest om te jagen, dan had niemand een probleem gemaakt van die mussen, maar nu ik noodgedwongen als verlengstuk optrad, had iedereen bezwaar.

De uil weigerde echter te eten. Het Roofvogel-revalidatiecentrum in Nieuwpoort gaf de raad, 't dier te stoppen met geknipte stukjes mus en dit had resultaat. Nu echter nog de hoeveelheid per dag. Dit kon Diergaarde Blijdorp vertellen; zij rekenden keurig de hoeveelheid vlees per dag om in mussen. Bij Artis gaf men de goede raad om gewoon slachtafval te geven, vermengd met wat Gistocal. Dit alles bij elkaar leverde genoeg gegevens op om het dier in leven te houden.

De vleugelspalk was echter geen succes. 't Dier beet er steeds aan en de stand was daardoor weer lelijker geworden.

Na diverse besprekingen met de dierenarts, onder wiens verantwoording alles gebeurde (dr. Den Hartog), werd in principe besloten om een vanadium pen in de botstukken aan te brengen. Deze pennen zijn dan ook speciaal bij de Veeartsenijkundige Kliniek in Utrecht besteld. Op vrijdag 21 mei zou de operatie plaatsvinden. Eerst werden er twee röntgenopnamen gemaakt om precies te weten, hoe de breuk zat en om te weten, hoe dik de pennen moesten zijn.

Nu pas bleek, dat het bovenste bot van de onderarm gewoon gebroken en 't onderste bot op twee plaatsen gebroken was.

Bovendien waren de pezen naar de hand doorgesneden.

Na een twee uur durende operatie zat de vleugel weer enigszins in fatsoen, en weer werd de „zwaluwspalk” aangelegd. De uil was gedurende de operatie rustig gebleven dank zij een wattendot met Trilene op de neus. Dit narcoticum bleek uitstekend te voldoen en had geen naweeën.

Nog wat suffig werd de thuisreis aanvaard, maar een goed uur later was het al weer blazen en klikken. De conditie had dus duidelijk weinig te lijden gehad van de operatie. Zijn evenwichtsgevoel was het dier echter wel kwijt, zodat van zelf vreten nog niets kon komen. Er moest dus weer gestopt worden.

Long en hart hadden een redelijke voorkeur, maar milt en lever werden versmaad. Soepvlees ging er goed in, evenals zo'n 50 doodgeslagen mussen, welke een kollega-vogelliefhebber me bezorgde. Op twee juni vrat de uil voor het eerst zelf. 't Waren wel kleine brokjes, maar 't eerste begin was er.

Steeds meer werden echter uileveren in en rond de kooi gevonden. 't Bleek dat het dier de spalk hinderlijk begon te vinden, en omdat het de spalk ditmaal niet kapot kon krijgen, werden stuk voor stuk alle veren van de vleugels doorgebeten.

We hebben dit zo gelaten en de 14e juni waren de vleugels vrij. De dag er op zijn er weer röntgenfoto's gemaakt. De vleugel zat heel redelijk en de breuken waren behoorlijk genezen. I.v.m. evenwichtsproblemen werden de vleugels gekortwiekt; dit voorkwam meteen slaan met de nog genezende vlerk. Het dier dacht blijkaar, dat 't nu vrij was en probeerde te vliegen.

Het is nu eind juni en de uil is zeer tam (voor mij dan). Omdat van vliegen toch nooit meer iets kan komen i.v.m. de doorgesneden pezen, hebben we contact opgenomen met Artis alwaar het dier binnenkort te bewonderen zal zijn.

Joris Peeters, Oosterhout

beplanting in en om de volière

KALMIA

De kalmia of lepelbloem is in Noord-Amerika inheems en kan aldaar een grote hoogte bereiken. Ze behoort tot de mooiste groenblijvende struiken. In mei-juni bloeien ze. De bloempjes zijn wel opvallend en de vreemde stand van de meeldraden accentueert dat nog eens.

De hierbij afgebeelde kalmia latifolia houdt, evenals alle overige kalmia's, van een vochtige zure grond en een niet te zonnige standplaats. Wat dat betreft zijn ze te vergelijken met de Rhododendrons en Azalea's. Het zijn specifieke bosplanten.

Snoeien kan beperkt worden tot het wegnemen van kale en dorre takken.

FLORAVI

De onze tuin

We lopen al weer tegen het najaar en dat is niet alleen de tijd van de vogeltentoonstellingen, maar ook om bollen te planten. Ik ben zelf nogal gek op botanische tulpen en narcissen alsook het zgn. bijgoed, zodat ik hier iets van zal vertellen. In de eerste plaats de botanische tulpen. Deze hebben het voordeel, dat ze jaren in de grond kunnen blijven en zich daar vermeerderen; een verder voordeel is dat

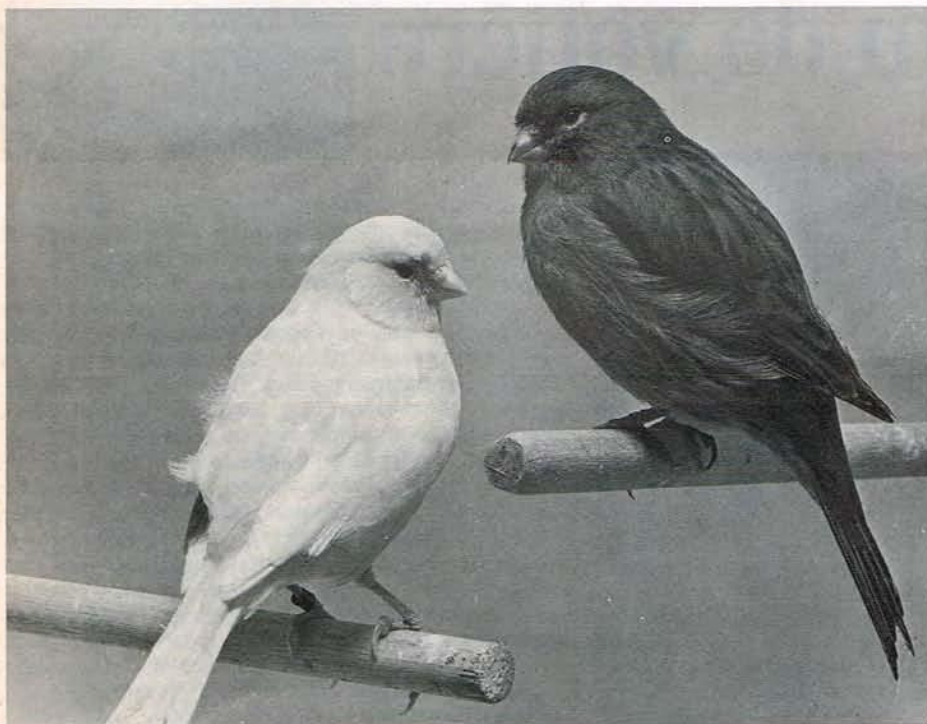
ze niet zo hoog worden als de Mendeltulpen en de Darwins. Dus als het slecht weer is blijft uw tuin toch mooi van kleur. De botanische tulpen heeft men verdeeld in een aantal groepen, nl. de Kaufmaniana-soorten, de Greigi's, met gestreepte bladeren, de Forsteriana's en de soorten die meestal nog maar kort geïmporteerd zijn uit Azië. De prijzen van deze bollen zijn doorgaans hoog, maar het is dan ook een eenmalige aanschaf. De botanische tulpen lenen zich goed om combinaties te maken met het zgn. bijgoed, dit zijn bijv. Muscari (witte of blauwe druifjes, Eranthus (winter akoniet), Scilla campanulata (sterhyacint), Ornithogalum (vogelmelk), Allium-soorten (ui), Anemone-blanda in 3 kleuren en dan nog het bekende sneeuwkllokje of Galanthus. Wanneer men deze soorten tussen de botanische tulpen zet, is men verzekerd van een kleurige tuin. Als u naar de bollenhandelaar gaat of door middel van een goede catalogus koopt, kunt u de mooiste combinaties maken. De nieuwere soorten zijn meestal klein van bloem, zodat men ze dicht op elkaar moet zetten om effect te krijgen. Enkele soorten zijn: Tulipa biflora, wit met geel hart, T. battalini, lichtgeel, T. acuminata, rood met geel, T. celciana, geel met oranje-rode buitenkant.

De botanische narcissen hebben ook het voordeel dat ze niet zulke zware bloemen maken, zodat we met slecht weer nog een mooi bloembed kunnen houden. De bloeitijd is eerder dan de grootbloemige narcissen. Een paar soorten zijn: February Gold, kleine trompet, Thriandus thalia, wit, meer bloemen op één steel, Jonguilla-suzy, geel met rode cup, meer bloemen op een steel, Bulbocodium conspicuus, geel, zeer kleine bloem. Deze zijn alle overjarig. Ook hier kan men met het bijgoed zeer goed combineren. Dan zal ik u proberen te interesseren voor de herfstbloeiërs. Dit is een groepje bollen dat veel over het hoofd wordt gezien. Ze bloeien meestal zonder blad, dit komt dan in het voorjaar. De beste planttijd is september. In de eerste plaats komt dan de Colchicum (herfsttijloos), waarvan de volgende kleuren zijn: C. autumnale alba - wit, C. waterlily - rose, C. speciosum - violet rose. Er is ook nog een crocus die zo laat bloeit, nl. C. speciosus-arta-bir, zacht blauw, C. medius, violet met rode stampers, C. sativus, wit met rode stampers en de C. goulimyi, zacht lila. Verder is er nog de Sternbergia in goudgeel en helder geel.

Wat de hyacinten betreft zijn we gauw uitgepraat; hier is niets nieuws onder de zon, alleen dit, probeert u eens zelf uw bollen te trekken voor de kerstdagen, wel gekoelde bollen kopen en de gebruiksaanwijzing is er dan meestal wel bij.

J. T. v. Hartskamp

nog geen pluim op de hoed

Goed uit de kluiten gewassen, mooi glanzende jonge borders

Kanarievogels in een groot aantal kleuren en vormen bevolken de kweekruimten en volièrés bij de gespecialiseerde vogelvrienden. Dit is geen rage doch een fascinerende bezigheid, waarbij heel wat vakmanschap om de hoek komt kijken. Met grote interesse lees ik altijd de artikelen, die een wegwijzer willen zijn voor andere vogelvrienden, kleuren- en postuurkwekers en ik schrik soms van de formules die hierbij gebruikt worden. Op zulke momenten weet ik, dat deze kennis geen onderdeel uitmaakt van het dagelijkse werk. Bij een bezoek aan vogelvrienden, kwekers van satinet, ino's, frisés, borders, waterslagers etc. kijk ik met een ander oog naar de vogels dan de liefhebber zelf. Bij zo'n bezoek is het meestal zo dat er hulp nodig is. Beslist niet op het gebied van kleuren of postuur, immers, men zou de smid vragen om een brood te bakken.

Kweken met vogels, ongeacht hun soort, stelt eisen aan de voeding die in grote lijnen allemaal dezelfde zijn. De uitzonderingen op die voeding komen pas als men iets apart naar vorm van postuur of veren gaat verlangen en die handelingen tellen dan dubbel zwaar als de jongen in het nest komen.

Wil men bijv. forsere vogels kweken of vogels met een optimale vedergroei, dan moet er vanaf het begin in het bouwstenenpatroon van het eiwit rekening mee worden gehouden, dat er een optimale spier- en vedervorming kan plaatsvinden. Passen we deze zelfde voeding toe bij waterslagers of harzerkanaries dan kunt u verwachten, dat de keurmeester op het briefje zet „te groot voor zijn soort”.

Natuurlijk, wat u er aan bouwstoffen in stopte, komt tot uiting in groei en de keuringseisen zijn vastgestelde begrippen en maten, waaraan door die soort niet meer wordt voldaan. Dit neemt niet weg, dat ik met trots naar de mooie uit de kluiten gewassen vogels kan kijken, die hier de proefruimte bevolken. Volop jonge vogels van waterslagers, harzers en kruisingen hiervan met fancy en border.

Stuk voor stuk zeker te groot voor hun soort, maar met grote heldere ogen, evenals hun ouders en geen problemen van niet voeren, dood in de dop, afsterven in het nest of tijdens de jeugdruï. Ge-kweekt met wisselbroed en parenbroed, geen moeilijkheden ondervonden.

Verenplukken? Tot heden nog niets van gemerkt. Daar staat tegenover, dat dit euvel bij anderen veelvuldig werd waargenomen bij jonge vogels, die als zelfstandige jongen in grotere vluchten bij elkaar werden gezet en over het onderwerp verenplukken is het laatste woord nog niet gezegd. Er zijn reeds veel mogelijke oorzaken en behandelingen aangegeven en die worden dan ook prompt geuit en toegepast, met of zonder resultaat. Maar ik ben ervan overtuigd, dat heel vaak het paard achter de wagen wordt gespannen, uiteraard onbewust.

De literatuur vermeldt tijdelijke verbetering met vitamines en zelfs hormoon-toedieningen en dat bedoel ik met dat paard.

Beide stoffen zullen beslist een BETERE VERTE-RING kunnen geven van het AANWEZIGE dagrant-soen. Het gaat er nu maar om WELKE BOUWSTE-

De
sel

NEN EN HOEVEEL daarvan bevat het dagrantsoen. Zijn dat de juiste en voldoende om een verenkleed te bouwen en in stand te houden?

In een van mijn artikelen (Maat houden. Onze Vogels no. 3, maart 1975) werd gesproken van een huis bouwen volgens bestek. Lees dat nog eens over. Als we dat zelfde huis met een tekort aan stenen opnieuw gingen bouwen, maar dan met 5 metselaars en timmerlieden meer. In KORTERE tijd zou het huis er komen te staan, maar het BLIJFT te klein. Door toediening van vitaminen en hormonen is het probleem waarschijnlijk niet blijvend opgelost als de juiste bouwstenen te weinig aanwezig zijn in het totale dagrantsoen, alleen bereiken we een betere en snellere vertering en daardoor een tijdelijke verbetering.

Wanneer de oorzaak van verenpikken (= pikken en opeten), trekken of plukken (= kwijt willen zijn en verder er wat mee spelen), niet ligt aan vederluis en bloedmijt, langdurig lage relatieve luchtvochtigheid, te hoge temperaturen, zuurstofgebrek, te felle lichtinval (+ kraakhelder witte wanden), gebrek aan ballast (ruwe celstof of maagkiezel), of mogelijke psychische oorzaken dan kunnen we rustig aannemen, dat gebrek aan bepaalde bouwstenen voor de bouw van een verenkleed de oorzaak is. De veren op de vogel bevatten die bouwstenen WEL. Zou het beest dat weten en door zijn veren te pikken voldoen aan het seintje van zijn maag naar de hersenen: „Zorg dat er bouwstenen komen” en ze dan halen waar ze in voorraad zijn? De praktijk leert mij tot op heden, dat het merendeel van de verenpikkende vogels binnen 3 - 5 dagen stopt met dit euvel na toevoeging van de noodzakelijke aminozuren via het drinkwater en een duidelijk betere en strakke conditie wordt bereikt.

Soms heeft men geen enkel resultaat met deze toevoeging van aminozuren; dan spreken we van verentrekken of plukken of pikken op de stuit, en zelfs staartpennen gaan er aan. Treden er bij deze handelingen bloedingen op dan is de ramp niet te overzien, daar de vogels op dat moment bereid zijn elkaar af te slachten en gewoon kannibalisme gaat optreden in de gehele ruimte, hetgeen volgens mij weinig te maken heeft met alleen een gebrek aan bouwstenen in de voeding. We kunnen veronderstellen dat gebrek aan ballast de oorzaak zou kunnen zijn of op dat moment voor die vogels te hoge temperaturen, die een hecht verenkleed tijdelijk hinderlijk doet zijn voor deze vogels, die dit verenkleed eerder onder normale temperaturen aangepast hebben gevormd en de LATERE veranderde omstandigheden in de bestaande toestand niet aankunnen.

Het zou nuttig zijn als beschrijvingen van het verenpikken en plukken centraal werden binnen gebracht bij de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, om zodoende een breed overzicht te verkrijgen van hetgeen zich over een groot gebied verspreid voordoet. Vergezeld van exacte gegevens omtrent voeding en huisvesting. Jarenlang heb ik mij met dit probleem beziggehouden, wat uiteindelijk voor een groot percentage tot resultaten heeft geleid, doch nog veel verder onderzoek behoort en de tijd van een mens is beperkt. Met onze hobby niet behorende tot de nutsdierenhouderij moeten we niet al te veel rekenen met snelle hulp van buitenaf. Veel zul-

len we zelf moeten onderzoeken en in de praktijk nagaan, en hebben daar misschien ook alleen maar de gelegenheid voor.

Vogelvrienden, zag u in de vrije natuur de mussen, mezen, kwikstaarten, patrijzen, fazanten, houtduiven of watervogels in gepikte of geplukte toestand rondvliegen?

Zag u al eens een kloek rond het huis scharrelen met kaal gepikte of geplukte kuikens?

Jaren geleden zag ik in de velden en bossen fazanten met kale ruggen, maar het bleken in gevangenschap gefokte dieren te zijn en nadien uitgezet voor de jacht. Beslist zullen ze als bodemvogel genoten hebben van de vele voorhanden zijnde larven en insecten in hun nieuwe biotoop en aan de vorming van een rijk getooid verenkleed kon toen pas worden begonnen. De dierlijke eiwitfactor was daar kosteloos en volop aanwezig en deze behoeft om economische redenen niet vervangen te worden in het natuurlijke rantsoen, zoals dit wel het geval kan zijn bij kunstmatig gefabriceerde diervoeders. De kost gaat voor de baat. Maar vogelvrienden, wij hebben een hobby en zijn bereid voor de juiste voeding meer te betalen als dit nodig is.

Tot slot, wie ernstige problemen heeft met verenpikken (dus niet verentrekken) kan 5 gram samengestelde aminozuren toegezonden krijgen mits f 1,10 voor verpakking en verzending wordt bijgesloten.

Deze 5 gram zijn voldoende voor 5 liter drinkwater. Door deze toezending heeft men wel de verplichting om binnen korte tijd verslag te doen van de opgedane ondervindingen, zowel positief als negatief, zodat een aan de praktijk getoetst waarheidsgetrouw overzicht wordt verkregen.

**Jos van Himbergen,
Hertog Janstraat 7,
Middelbeers**

mussen en mensen

Waarschijnlijk zijn mussen de meest bekende, maar ook de meest miskende vogels in ons land. Toegegeven, mussen zitten niet zo sjiek in 't verenpak als sommige andere vogeltjes (er is een kinderrijmpje dat begint met: Tere liere let let let, mussen zijn geen vinken) en grote zangers zijn ze ook al niet. Maar de mannetjes mogen toch gezien worden met hun nette zwarte dasje en bruine jas. Verder hebben ze de naam ruzieachtig en brutaal te zijn en dat valt natuurlijk niet te ontkennen. Ondanks hun vrijmoedige gedrag ontmoeten ze weinig sympathie en zijn er mensen die hen zonder meer tot het „ongedierte” rekenen. Eigenlijk jammer want ze komen best van goede familie. Ze horen bij de wevervogels die in Afrika bekend zijn om de prachtige bouwwerken die ze van hun nesten maken. In Afrika woont trouwens ook hun enige familielid, dat echt schadelijk is, de roodbekwever of quelea die hele oogsten totaal vernielen kan. Onze huismussen pikken graag een graantje mee maar zo schadelijk zijn ze toch nooit geworden. Er wordt ook vaak gedacht dat mussen hier de talrijkste vogels zijn, maar dat zijn ze beslist niet overal. Midden op de hei of diep in het bos vind je geen mussen, alleen maar in de buurt van huizen. Laten we ze daarom maar een beetje in ere houden, mussen houden van ons!

worminfecties bij grote parkieten en agaporniden 2

tekst: A. Fernee-Oudorp
foto's: P. Roders

Hoe te handelen bij een worminfectie

Blijken de vogels besmet te zijn dan als volgt handelen: Alle vogels tweemaal ontwormen met een tussentijd van 2 weken. Dit ontwormen zal in een volgend hoofdstuk besproken worden. Dit tweemaal ontwormen is noodzakelijk om de levenscyclus te doorbreken, daar de meeste bestrijdingsmiddelen alleen de wormen doden (of verkrampen), doch de wormeieren onaangestast laten. Komen de in het lichaam aanwezige eieren uit dan worden de larven met de tweede behandeling bestreden.

De vogels tijdens de behandeling NIET in de besmette voliëres laten wegens het gevaar van weer nieuwe eieren naar binnen krijgen. De vogels moeten dus uitgevangen worden en in — liefst niet al te grote — quarantainekooien geplaatst worden met als bodembedekking een krant die dagelijks vernieuwd wordt. De door het antiwormmiddel uitgedreven wormen kunnen na een dag (soms al na 6 uur) op de krant worden teruggevonden. Vogels die wormen hebben kunnen gebrek aan vitamine A hebben. Het is dus verstandig om tijdens de kuur vitamine A en E toe te dienen. Het meest gebruikelijke is om een multivitaminepreparaat te gebruiken. Een multivitaminepreparaat bevat alle noodzakelijke vitaminen zoals het vitamine A, B-komplex, D, E en K. Wel altijd vitaminen nemen welke bedoeld zijn voor vogels (pluimvee) omdat deze dan in de juiste verhouding samengesteld zijn. Het beste kunt U deze vitaminen bij de dierenarts halen. In de eerste plaats is het zeker niet duurder dan in de dierenartszaak. Daarnaast kan de dierenarts ze U leveren in poedervorm en dat betekent dat de houdbaarheid veel langer is dan bij de in vloeistof opgeloste vitaminen. Op bedoelde vitaminen, afkomstig van de dierenarts vindt U ook een datumstempel tot hoe lang U ze kunt gebruiken. Dit is iets waar de fabrikanten die

aan de dierenartszaak leveren een voorbeeld aan zouden moeten nemen, immers de in vloeistof (en vooral de in olie) opgeloste vitaminen zijn maar zeer beperkt houdbaar en dienen gekoeld bewaard te worden en dit is weer iets wat blijkbaar maar weinig winkeliers weten, althans ze handelen er niet naar.

Zijn de vogels in behandeling dan moeten ondertussen de voliëres ontdaan worden van de nog aanwezige wormeieren. Bedenk dat indien in één voliëre gekonstateerd is dat deze besmet is met wormeieren, dan ook de andere voliëres besmet zijn en wel om de volgende reden. Bij het lopen door deze besmette voliëre blijft er altijd wel wat aarde of mest aan de schoenen kleven die U in de andere voliëres weer uitloopt. Zo besmet U zelf na verloop van tijd al Uw voliëres. Van enkele grote kwekers is mij bekend dat zij aparte schoenen hebben om de voliëres te betreden. Komen er bezoekers dan mogen zij de voliëres niet in i.v.m. besmettingsgevaar. U merkt dat deze liefhebbers het heel belangrijk vinden om als ze eenmaal wormvrij zijn dit ook te blijven.

De eieren van de wormen worden aangetast en op de duur vernietigd door: Aanhoudende droogte en directe bestraling door de zon.

Van deze eigenschap kunnen wij als voliërehouders helaas niet voldoende profiteren daar deze omstandigheden zich nooit lang genoeg achtereen zullen voordoen, en de eieren dus ook niet vernietigd zullen worden tenzij er jaren lang geen vogels op deze plaats gehouden zullen worden. Gebleken is namelijk dat ook in voor de wormeieren ongunstige omstandigheden deze zeker één jaar en langer in leven kunnen blijven. Is dus de voliëre besmet dan is het niet mogelijk om via „afwachten” het probleem op te lossen. Het enige wat ons te doen staat is om de voliëres meer dan grondig schoon te maken door alle ontlasting nauwgezet te verwijderen. De gehele bodembedekking dient 10 tot 15 cm uitgespit te worden en na verwijdering van de oude grond dient er nieuwe voor in de plaats gedaan te worden. Als bodembedekking wordt door de meeste liefhebbers aan grof rivierzand de voorkeur gegeven. Dat dit een enorm karwei is zal duidelijk zijn doch het is de enige juiste en afdoende oplossing.

In het verleden is wel eens getracht om de eieren te verbranden d.m.v. een grote gasbrander zoals toegepast wordt door loodgieters. Op het eerste gezicht lijkt dit een goede methode doch in de praktijk is gebleken dat dit niet afdoende is. Alleen de eieren die een direct contact hebben met de vlam worden vernietigd, maar als de eieren 0,5 tot 1 cm diep in de grond zitten worden ze niet aangetast. Door het lopen op de grond of door het krabben van de vogels worden deze eieren na verloop van tijd toch weer naar de oppervlakte gebracht. Diverse liefhebbers die dit in het verleden hebben toegepast constateerden na 2 tot 3 maanden toch weer wormen bij hun vogels.

Hoe komen we aan wormen in de voliëres

In de regel komen worminfecties voor na het hebben van een besmette vogel in de voliëre. Gedacht wordt hier aan vogels die na aankoop direct in de voliëres geplaatst zijn. Bij aankoop van vogels deze dus altijd eerst ontwormen, 14 dagen apart zetten en het ont-

wormmiddel nogmaals toedienen. Pas na deze behandeling kan er met redelijke zekerheid worden aangenomen dat de vogel wormvrij is en dat als hij wordt losgelaten — 24 uur na het toedienen van het laatst gegeven wormmiddel — bij de andere vogels, hij deze niet meer zal kunnen besmetten.

Een tweede mogelijkheid voor besmetting ligt bij de in het wild levende vogels. Bij sectie op verschillende parkieten is een spoelwormsoort aangetroffen die ook gevonden wordt op duiven. Dit houdt in dat duiven en mogelijk ook andere in het wild levende vogels spoelwormen kunnen overbrengen op de grote parkieten en agaporniden. Zitten er dus duiven op de volièrès dan kunnen zij mogelijk de oorzaak zijn van een besmetting. Veelal is een gedeelte van de volièrès met schuin aflopende plastic golfplaten bedekt. Zorg er dan voor dat het regenwater in een goot of iets dergelijks wordt opgevangen en buiten de volièrès wordt afgevoerd, immers met het regenwater worden ook de faeces van de duiven en andere in het wild levende vogels meegevoerd.

Haarwormen

De levenskringloop van de haarwormen (*Capillaria*) verloopt ook zonder tussengastheer, evenals bij de spoelwormen. De haarwormen worden tot 10 mm lang en zijn met het blote oog niet zichtbaar omdat ze zeer dun zijn. Ze veroorzaken ontstekingen in de dunne darm waardoor bloedingen ontstaan. Dit bloed dient als voedsel voor de haarwormen. De veroorzaakte ontstekingen kunnen oorzaak zijn van een bacteriële infectie waaraan de vogel kan overlijden. In dat geval is de vogel dus indirect aan een haarworminfectie gestorven. De ontlasting, welke diarree-achtig is, heeft veelal een zwart-bruine kleur vanwege de inwendige bloedingen.

De *Capillaria* produceren aanmerkelijk minder eieren dan de spoelwormen, derhalve duurt een besmetting meestal veel langer. Plotselinge sterfgevallen ten gevolge van een haarworminfectie komen weinig voor, dit in tegenstelling tot een spoelworminfectie. Toch bleek bij sectie-onderzoek dat ca. 25% van de aangeboden vogels (parkietachtigen) *Capillaria*-dragers waren.

Ook de *Capillaria* kan worden overgebracht door de duiven en mogelijk door andere vogels.

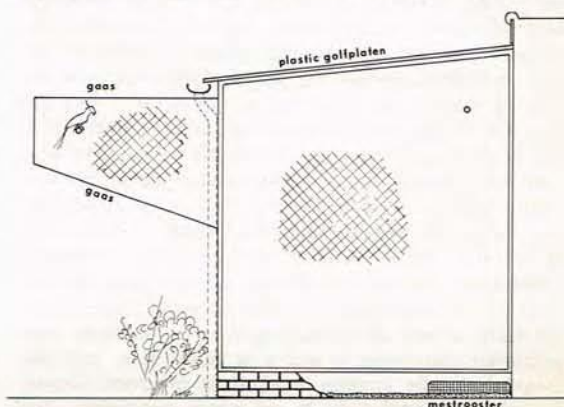
Preventieve maatregelen

Er is slechts één methode afdoende en derhalve de beste, en wel het gehele bestand — vogels en volièrès — wormvrij te maken. Reeds eerder is vermeld dat de wormeieren het beste gedijen bij voldoende hoge temperatuur en vochtigheid. De temperatuur hebben we niet in de hand, dus deze moeten we laten voor wat ze is. De vochtigheid kunnen we enigszins beheersen door er voor te zorgen dat er geen hemelwater in de volièrès kan komen. Dit betekent dat de volièrès van een dak voorzien moeten worden zodat het regenwater buiten de volièrès terecht zal komen. Deze oplossing klinkt simpel, doch stuit niettemin op een aantal bezwaren. Bij grote volièrèkomplexen zal dit afdekken met hoge kosten gepaard gaan, doch omdat ze het belang ervan inzagen hebben enkele grote kwekers dit idee toch toegepast. Een bezwaar van volledig overdekte volièrès zijn de grote temperatuurschommelingen en de vooral 's zomers hoge temperaturen (broeikas-

effect), waaraan de vogels bloot staan. Als tweede bezwaar mag genoemd worden dat de vogels, die graag in de regen een bad nemen dit nu ontnomen wordt.

Toch is het mogelijk om aan deze bezwaren tegemoet te komen en schrijver dezes heeft dit als volgt opgelost.

Voor wat het bodemoppervlak betreft zijn de volièrès geheel overdekt. Aan de buitenkant van de volièrès echter is een kap van gaas gebouwd en in deze kap bevindt zich de zitstok van de vogels. Deze kap, welke geheel „open” is, steekt ca. 1,20 meter buiten de volièrès uit. Eén en ander wordt door de bijgeplaatste tekening duidelijk weergegeven. De

voorbeeld overdekte volièrè

ontlasting van de vogels valt nu door het gaas buiten de volièrès en is zodoende onbereikbaar geworden voor de vogels. Aangezien de bovenkant van de kap ook van gaas is kunnen de vogels wel van de regen profiteren.

Onder de tweede zitstok kan een rooster van grof-

mazig gaas geplaatst worden en ook hier valt de mest doorheen en is wederom niet bereikbaar voor de vogels.

Door deze maatregelen is ca. 90 % van de faecaliën voor de vogels onbereikbaar geworden. De resterende 10% MOET één- of tweemaal per week worden verwijderd. De kans op een besmetting is nu tot een minimum beperkt. Het spreekt haast wel vanzelf dat nieuw aangekochte vogels eerst ontwormd moeten worden voordat ze in de volières komen.

Indien deze methodes worden toegepast, is de kans op een wormexplosie vrijwel uitgesloten. Toch dient u wel attent te blijven op ziekte bij de vogels en bij de eerste symptomen hiervan de vogels uitvangen en een wormmiddel in een lage concentratie toedienen, tesamen met een multivitamine-preparaat. De lage concentratie van het wormmiddel heeft de bedoeling dat als de vogel last heeft van wormen, dat dan niet in één keer alle wormen worden gedood. In dat geval is het niet ondenkbaar dat de gedode wormen een opeenhoping in de darmen zullen veroorzaken waardoor deze dan verstopt zullen raken. Bij een dergelijke verstopping is de vogel ten dode opgeschreven en is in feite indirect aan de wormen overleden. Gebruik in de kooi waarin de vogel verblijft een krant als bodembedekking. Worden dan op de krant tussen de ontlasting in dode wormen aangetroffen, dan weet u wat u te doen staat met betrekking tot de andere, schijnbaar gezonde vogels. Is het mis gegaan en is de vogel overleden, dan altijd de vogel (laten) onderzoeken op wormen.

Mocht nu de indruk gewekt zijn dat als de vogels binnen gehuisvest zijn, er dan geen kans is op een worminfectie, dan is dat zeer beslist een foutieve indruk. Een goede kennis van mij heeft al zijn vogels binnen zitten om de eenvoudige reden dat hij ze niet buiten kan huisvesten. Alvorens nieuw aangekochte vogels in zijn binnenvolières te plaatsen worden ze eerst ontwormd, apart gezet en daarna in een schoongemaakte volière losgelaten. Gezien de vogels binnen zitten kan de bodembedekking, die uit rivierzand bestaat, dus niet vochtig worden. Deze liefhebber was oprecht van mening dat als hij „schone” vogels in zijn hokken plaatste de vogels vrij van wormen zouden blijven. Helaas, toen na ca. 1 jaar enige vogels waren overleden, bleken ze toch vol met wormen te zitten. Het blijkt dus dat alleen de volières goed schoon houden niet afdoende is. Het is noodzakelijk om 2x per jaar aan de vogels — als preventie — een wormmiddel te geven, t.w. in januari, dus vlak voor het broedseizoen, en in oktober, dus voor de winter. Verstandig is het zeker, om ook 1x per jaar de gehele bodembedekking te vernieuwen.

wordt vervolgd.

ledenwerfaktie

Nog enkele dagen en dan sluit de ledenwerfaktie. Maak nog snel van de gelegenheid gebruik om voor uw vereniging een of meer nieuwe leden aan te werven en . . . u valt daarmee ook de prijzentafel voor uw TT.

door M. van Woezik

Bellen

Bellen zijn toonstukken in onderbroken vorm, derhalve afgezet, met een vrij snel ritme. De grondtoon van de bel is meestal u of i met de medeklinkers l voor en ng achter de toongreep. Zeer zelden horen wij bellen met een diepere grondtoon, b.v. op oe. Dan spreken wij van holle bel. De holle bel kan erg mooi klinken, maar ik heb ervaren dat vogels met een holle bel deze vaak brengen ten koste van de waterslag. Of het daarom gewenst is zich toe te leggen op holle bellen, is voor mij bedenkelijk.

Gezien de geringe toonomvang van de bellen, zoals die als regel worden gebracht, worden zelden veel punten aan bellen toegekend. Bovendien moeten wij er voor waken dat vogels, die blijkbaar graag bellen zingen, niet teveel bellen in hun lied verwerken. Een teveel aan bellen komt de indruk van het lied niet ten goede en doet dikwijls afbreuk aan de veelheid van diepe toonstukken in het lied. Een goed gevormde zachte bel is een mooie afwisseling op de diepe toeren en klinkt als lung, lung, ling, enz. Maar wij horen zo zelden mooie, goed gevormde, zachte bellen. Veel meer wordt het lied van een mooie vogel ontaard door slechte en zeer slechte bellen.

Bellen met een harde, hoge i als grondtoon. Scherpe, harde, geslagen medeklinkers als s, st, en t moeten vaak als fouten worden bestraft. Bij de opleiding van vogels moeten wij deze slechte bellen buiten het gehoor van de studenten houden, want zij worden o zo graag overgenomen. Ook neuzige bellen zijn een gevaar in de stam. Voldoende bellen, die het meest voorkomen, krijgen 1 tot 2 punten. Goede bellen, die maar weinig worden gehoord, 3 tot 4 punten en zeer goede bellen, die we in geen jaren hebben gehoord, krijgen 5 tot 6 punten.

Belrol

De belrol is een eenvoudige ononderbroken toer en is derhalve een roltoer. Met de r als medeklinker en de klinker u of i is de belrol een toer met geringe toonomvang en niet moeilijk te herkennen uit de andere toeren van het waterslagerlied.

Het verschil met de bel is de aaneengesloten on-

onderbroken vorm van de toongrepen. Een mooi gevormde belrol belt en rolt tegelijk. De structuur van de belrol is dezelfde als die van de heulrol. Vandaar ook dat een belrol niet in een diepe toon kan voorkomen, want dan zouden wij hem heulrol moeten noemen en hem als ongewenste toer in het lied van de waterslager geen punten kunnen toekennen. De heulrol of holrol is een specifieke harzer-toer, die niet past in het lied van waterslagers. Een goede belrol kan evenals de bel gezien worden als een mooie afwisseling op de diepe tonen in het lied van de waterslager. De belrol wordt, indien hij goed is, met 'n slechts weinig geopende snavel gezongen. Evenals de bel is ook de belrol een toer die zeer gemakkelijk ontaardt in een foutieve toer. Ook een teveel aan belrollen kan het klankbeeld van het lied schaden. Belrollen, die met opengesperde snavel, gezongen worden, zijn altijd foutief, vanwege een te hoge toonligging. De belrol kan neuzig, hard en ruw zijn. Scherpe belrollen, waarbij zich tussen de r en de i een sj of sch laat horen, zijn wanklanken die het gehoor kunnen kwetsen. Het is zaak dat de kweker de foutieve belrollen weert in zijn stam, om het lied van de waterslager, ook voor de liefhebber met een meer ontwikkeld muzikaal gevoel, akseptabel te doen blijven. Gezien voorgaande beschrijving van de belrol is het voor mij een raadsel, waarom ook deze toer op ons huidige keursysteem met 6 punten kan worden beloond. Nimmer hebben wij een belrol gehoord, die qua muzikale waarde in verhouding tot andere toeren met 4 of 5 punten zou moeten worden beloond.

Ook bij deze toer is m.i. de juiste verhouding uit het oog verloren. Een voldoende belrol krijgt 1 tot 2 punten, een goede 3 tot 4 en een zeer goede 5 tot 6 punten.

Fluitenrol

De fluitenrol is, ondanks zijn naam, geen roltoer. De benaming loopfluiten, die bij de harzerliefhebbers wel wordt gebruikt, zou m.i. meer het karakter van de toer weergeven.

De fluitenrol is een onderbroken toer. Het verschil met fluiten bestaat hierin, dat de fluitenrol sneller is van ritme en dat de toongrepen korter zijn dan die van fluiten. Evenals bij de fluiten bestaat de toongreep uit de medeklinker d of t vooraan de toongreep en de klinker oe, u of i. De fluitenrol kan in elke toonhoogte worden gezongen, doch hij komt het meest voor in de u of i toonlage. Zelden horen we de fluitenrol met de oe als grondtoon. De fluitenrol kan ook in dezelfde toer in toonhoogte stijgen of vallen. Vanzelfsprekend heeft ook bij deze toer de diepe grondtoon de meeste waarde, indien deze gekoppeld is aan een zachte medeklinker en in het juiste ritme wordt gebracht.

Mooie fluitenrollen zijn juweeltjes in het lied van de waterslager, aangezien zij, evenals bij de nachtegaal, een mooie afwisseling vormen in het geslagen lied van deze vogels.

Fluitenrollen zijn echter ook vatbaar voor ontanding. Harde, neuzige, belegen, geslagen, spitse en te hoge fluitenrollen kunnen het lied ontsieren. Fluitenrollen met scherpe medeklinkers s, sj, ts, of een harde t, moeten soms als fouten worden gestraft en dienen in de stam te worden geweerd.

Voldoende fluitenrollen krijgen 1 tot 2 punten, goede 3 tot 4 en zeer goede 5 tot 6 punten.

Onvoorziene toer

Dit is een rubriek die de mogelijkheid schept om een toer, die niet wordt genoemd in het keursysteem en toch van zodanige muzikale waarde wordt geacht, dat hij moet worden beloond door enige punten toe te kennen. Het maximum aan de te geven punten is niet genoemd, zodat de keurmeester in deze de vrijheid heeft om naar eigen inzicht te handelen.

In al de jaren van onze praktijk hebben wij echter nimmer gebruik gemaakt van deze rubriek. Ik geloof ook niet, dat het in de toekomst zal voorkomen, dat een keurmeester deze rubriek zal moeten benutten bij het horen van een toer, die niet onder de een of andere genoemde toervormen onder te brengen is. Wel horen wij vaak toervormen, die afwijken van de gewone toervorm, maar meestal is het dan een minder goede vorm van een bepaalde toer, die derhalve niet als iets bijzonders kan worden aangemerkt.

uitslag vakantiepuzzel

Of het nu de zo warme zomer is geweest of dat toch de puzzel moeilijker was dan we aanvankelijk dachten, weten we niet, maar het aantal oplossingen dat we deze keer mochten ontvangen was, vooral vergeleken met vorige jaren, bijzonder klein.

Slechts een kleine 70 leden hebben de moed gehad een briefkaart in te vullen en helaas waren er vele bij die niet geheel juist waren.

Aan de hand van de navolgende spreekwoorden of gezegden, ontwierp onze tekenaar de in het juni-nummer afgebeelde tekeningen.

1. Met de kippen op stok gaan.
2. Beter een half ei dan een lege dop.
3. Je snavel houden.
4. Zo licht als een veertje.
5. Iemand is een geplukte kip.
6. Zo wijs als een uil.
7. Eieren voor je geld kiezen.
8. Kakelen als een kip zonder kop.
9. Op het vinkentouw zitten.
10. Vroeg uit de veren komen.

Er bleken overigens ook enkele tekeningen bij te zijn die voor tweeërlei uitleg vatbaar waren. Voor nr. 3 gaf men bijvoorbeeld ook op De bek snoeren; voor nr. 5 Kippevel krijgen of Van een kale kip kun je geen veren plukken, etc. We zijn dan ook maar niet al te precies te werk gegaan en hebben uit de ingezonden briefkaarten die van de navolgende personen als prijsbepalende getrokken.

H. Hutten, Ridderspoorstraat 16, Dedemsvaart; P. J. Dingemanse, A. v. Leeuwenhoekstraat 25, Zwijndrecht; B. Hageman, Reigerweg 20, Schoorl; M. J. J. Zandwijk, Eksterstraat 6, Maassluis; H. v. d. Wak, Eikenlaan 2, Staphorst; P. Konings, St. Josephstraat 45, Roosendaal; F. van Dun, Iepenlaan 40, Kethel-Schiedam; A. van Dongen, Dahliastraat 4, Made; A. van Goethem, Bossestraat 107, Vogelwaard.

Graag tot de volgende keer.

buitengebeuren

door Meindert de Jong

Bij vrijwel alle vogelsoorten behoort het broeden in de maand september tot het verleden, wellicht met uitzondering van de huismussen en de houtduiven, waarvan broedgevallen bekend zijn uit haast alle maanden van het jaar. De trek begint nu geleidelijk op gang te komen. Als een der eerste gasten dient doorgaans de bonte kraai zich aan. Op een ochtend

Bonte kraai

in het laatst van september is hij gearriveerd en staat nu buigend tussen zijn halfbroers en -zusjes, de zwarte kraaien, te vertellen wat hij de afgelopen zomer zo al heeft meegemaakt in zijn woongebied Siberië of de landstreek beoosten de Elbe. Vroeger beschouwde men de zwarte en de bonte kraai als twee verschillende soorten, maar tegenwoordig wint de mening, dat beide kraaien als geografische rassen van één en dezelfde soort moeten worden beschouwd, steeds meer veld. De zwarte bewoont het westelijk deel van Europa, de bonte het noordelijk en oostelijk deel van het contingent. In streken waar de verspreidingsgebieden elkaar raken, worden veel gemengde huwelijken gesloten. Dat noemt men **hybridiseren**. Ook in ons land heeft men wel waargenomen dat een zwartrok met een bont familielid was getrouwd en vruchtbare jongen voortbracht. Echte, zuivere soorten kruisen in het wild nooit of te nimmer. Het bijvoeglijk naamwoord „bonte” is een beetje verwarrend, want als we de vogel in de kijker nemen, zien we dat kop, keel, bovenborst, vleugels, snavel en poten zwart zijn en de rest asgrijs. De benaming „grijze kraai” is dan ook ongetwijfeld beter.

Een vogeltje dat ook vaak in september reeds acte de présence geeft, is de keep. 's Winters hebben ze een bruinachtige, donker gevlekte kop en rug; de borst en ook de schouderveren zijn fraai oranje-kleurig, de stuit is zuiver wit en de rest van de onderkant vuilwit. De broedgebieden van de keep bevinden zich in het noorden van Europa en verder oostwaarts in geheel Azië op ongeveer dezelfde breedte. Ook in ons land hebben de kepen een paar keer gebroed.

404

Keep

Een andere vogel, die een paar maal binnen onze grenzen heeft gebroed, is de kramsvogel. Deze vogelsoort, die thuishoort in het noordelijk deel van Eurazië, rept zich in de septembermaand zuidwaarts als de ijsskoude winden over de uitgestrekte noordelijke toendra's gaan gieren. Bij duizenden komen

Kramsvogel

ze dan ons land invaderen, de prachtige fiere lijsterachtigen met hun mooie kastanjebruine rug, lichtgrijze kop en stuit, zwarte staart en crèmekleurige borst met zwarte vlekken en strepen. Heel dikwijls zijn ze in gezelschap van de aanzienlijk kleinere koperwieken. Bij deze vogels zijn de kop, rug en

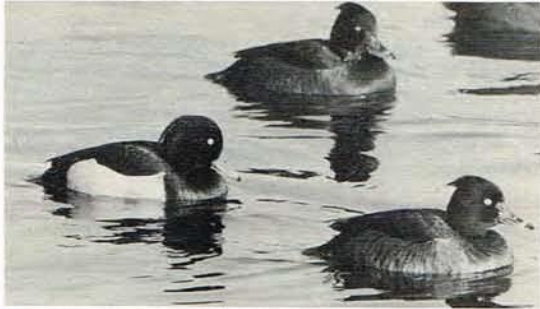
Koperwiek

usel

De

staart bruin; de onderkant is vuilwit met donkere strepen en vlekken. Boven het oog loopt een duidelijke, lichtgele wenkbrauw. Het opvallendst zijn echter de roestrode, koperkleurige flanken en okselveren waaraan de koperwiek zijn naam dankt.

In september komen ook de ganzen vanuit het noorden: grauwe, kol-, riet-, brand- en rotganzen bijvoorbeeld. En wat zou u denken van de diverse eendesoorten? Kuifeendjes, die tot onze vrij schaarse

Kuifeenden 1 ♂ 2 ♀♀

broedvogels worden gerekend, komen bij duizenden ons land binnenvallen. Zij zijn onmiddellijk te herkennen aan de zwarte rug en de spierwitte flanken, waardoor ze te onderscheiden zijn van de toppereenden, die een lichtgrijze rug hebben. De vrouwtjes

Toppereend, mannetje

van beide soorten lijken veel op elkaar: ze zijn bruin, maar mevrouw topper heeft altijd een witte ring rond de snavelwortel. Talrijk zijn ook de fraaie tafeleenden met hun roodbruine koppen, waaraan ze de naam „roskoppen” danken. En niet te vergeten de prachtige smienten, kleine eendjes met een

Smient

warm kastanjebruine kop met over de kruin een brede, roomkleurige streep. Bij duizenden komen de snelle vliegers met piepende vleugelslag aangevlogen aangezwent uit noordelijk Eurazië en zoeken een geschikte pleisterplaats op wadden en slikken, waar ze zich uitgebreid te goed doen aan plantaardig voedsel. Vaak kan men ze zien „grazen” — zoals de ganzen plegen te doen — op ondergelopen grasland. Onze zomervogels beginnen ons zo zoetjesaan vaarwel te zeggen, zij het dan ook (gelukkig) een tijdelijk vaarwel. De zomertaling gaat weg, maar de wintertaling blijft. De eerste — althans de woerd — is

Wintertaling, mannetje

gemakkelijk te herkennen aan de brede witte wenkbrauw, die over het oog loopt, de tweede heeft een bronsgroene, lichtomzoomde vlek op de zijanten van de kop. De meeste zangvogeltjes hebben reeds de wijk genomen of maken aanstalten om te vertrekken. De echte zwaluwen, maar ook de gier- en nachtzwaluwen zijn reeds foetsie, evenals de tapuiten, roodstaartjes, de meeste „rietvogels” zoals de rietzangers, karekieten en dergelijke; alleen de riet-

Rietzanger

gors heeft het hier te goed naar de zin en blijft het gehele jaar. Volgende maand gaan we kijken wat er dan zo al te beleven valt.

Rietgors, mannetje

sel

De

korte berichten

RINGENBESTELLING

Heren ringencommissarissen, wilt u er voor zorgen dat uw bestelling EN betaling tijdig op het bondsbureau wordt ontvangen? De eerste ringenbestelling sluit onherroepelijk op 1 oktober a.s. Voor bestellingen c.q. betalingen die ná 1 oktober worden ontvangen, gelden de verhoogde prijzen terwijl er niet voor kan worden ingestaan of die bestellingen begin januari 1977 kunnen worden afgeleverd.

Wilt u ook vooral de bestellingen van uw leden welke nog niet als zodanig aan de bond zijn opgegeven NOG NIET doorgeven. Eerst uw leden opgeven en dan pas ringen bestellen.

VAN DE KEURMEESTERS

Gelieve in de keurmeesterslijst het telefoonnummer van PHW Huijs te wijzigen in 077 - 22195. Keurmeester J. van Bilsen keurt met ingang van het volgende TT-seizoen UITSLUITEND tropen e.a., dus geen karnies meer.

TT-AGENDA Aanvullingen c.q. wijzigingen

Ameide 19 t/m 20 nov. in 't Spant; **Amerongen** 28 t/m 30 dec.; **Beek en Donk** in zaal H. Lammers, TT-secretaris is tussen 17 en 19 uur telefonisch bereikbaar op 04929 - 1735; **Breskens**, nat.TT 29 t/m 31 okt.; **Delfzijl**, 8 t/m 11 dec.; **Erp**, nat., TT-secr. J. Heesakkers, Den Uil 22, Erp, tel. 04135 - 784; **Heerlen** 3, 3 t/m 5 dec. in Gidsenzaal van patronaat te Heerlen; **Hoogkerk**, 6 t/m 8 jan. 1977; **Koudekerk a/d**

Rijn, nat.TT; **Lemmer**, geen reg. maar afd.TT; **Oisterwijk**, TT gaat niet door; **Ouddorp ZH**, 19 t/m 20 nov.; **Roelofarendsveen**, Reg.TT 19 t/m 21 nov.; **Rotterdamse** kampioen 11 t/m 12 dec. in geb. Speeltuiver. Honingerdijk 100; **Schagen** 12 t/m 14 nov. in Dorpshuis Warmenhuizen; **Sluiskil** geen int. maar Reg.TT; **Vianen**, 25 t/m 27 nov.; **Vlaardingen**, jub.TT t/m 11 dec.; **Wageningen** in Duivenlokaal Van Uilenweg 159; **Uithoorn** 29 t/m 31 okt.

OVERLEDEN

B. Hofman, Delfzijl; G. Slor, Hoogezand; A. Roks, Fijnaart; H. de Graaf, Wapenveld; E. van Gils, Galder; G. Schelfhorst, Wierden; W. van Hussen, Scherpenzeel; P. Blom, Bussum; G. van Drunen, Berlicum; J. v.d. Broek, Amerongen; J. W. Zandbergen, Zoerwoude. Dat zij rusten in vrede.

54

*Een vogeltjes kweker uit Laren,
Liet wel geregeld z'n vogeltjes paren,
Maar geen jong kwam op stok,
Dat lag beslist aan z'n hok,
Anders kon hij dat echt niet verklaren.*

E. R., Scheveningen.

Ornithophilia

25^e landelijke jongdieren- tentoonstelling

Utrecht, Margriethal, 30 sept. t/m 3 okt. 1976

**op donderdag en vrijdag geopend van 10-22 uur,
op zaterdag en zondag van 10-17 uur**

Een jubileumtentoonstelling van duizenden prachtige hoenders, sier- en watervogels en pelsdieren.

De inzenders wachten op uw bewonderende blikken naar hun fraaie dieren. Bovendien kunt u waardevolle informatie krijgen over goede huisvesting voor uw kleindieren.

mijn ervaringen met prachtvinken

door A. Orsel

Op zich zelf geen opzienbarend nieuws zult u zeggen, maar in een gezelschapsvolière met zo'n 20 soorten tropische vogels zijn er toch altijd wel interessante dingen te beleven.

Om te beginnen wil ik u eerst iets over mijn volièrte vertellen. Het nachtverblijf is opgetrokken van steen, is 8 m lang, 3 m breed en 3 m hoog, en voorzien van een betonnen vloer. De ruimte is ingedeeld in drie vakken. Het linkse vak is groot 3 x 3 x 3 m, is bestemd voor de kleine soorten en sluit aan op een buitenvlucht van 7 m lang, 3 m breed en 2,85 m hoog. Het rechtse gedeelte in het binnenverblijf is bestemd voor de wat grotere soorten, heeft dezelfde afmetingen en sluit aan op een buitenvlucht van 6 m lang, 3 m breed en 2,60 m hoog. Tussen beide vakken is in het nachtverblijf de gang welke toegang tot die beide ruimten verschaft en tevens een kleine binnenvlucht door middel van een donkerstraler verwarmd kan worden.

De buitenvlucht welke aansluit op het linkse vak van het binnenverblijf, is volledig beplant, zie foto, met verschillende soorten heesters, boompjes, planten o.a. buxus, kerstsparrren, berkenboompjes, elzenbosjes, vlier, liguster en enkele coniferen. De bodem van die vlucht is voor 2/3 gedeelte bedekt met denneaalden. Hierdoor is het bovenop altijd droog en in de onderste lagen vrij vochtig en daarin leven tal van kleine insecten welke door de vogels met graagte worden gegeten.

De achterkant van die vlucht is opgetrokken van hout en begroeid met klimrozen en kamperfoelie. Dit biedt uitstekende nestgelegenheden.

In het voorjaar bloeien er narcissen en wat later komen de balsemientjes en afrikaantjes goed tot hun recht. Tevens groeit er het nodige onkruid wat door de kleine tropen wel wordt gewaardeerd vooral als het zaad half rijp is.

De bevolking bestaat uit mozambiquesijsjes, vuurvinken, blauwfazantjes, blauwgrijze roodstaartjes, napoleons, goudbuikjes, meeuwtjes, nonnen, tijgervinken, pelzner saffraanvinken, baardmannetjes, sijsjes, kneu, zilverbekjes, indigovinken, bandvinken, wevers, roodkopamadinen, binsenastrilden, gordelgrasvinken en nog wat kwartels. Alle vogels leven

samen in een goede harmonie, hetgeen zeker wel het gevolg is van een flinke ruimte en goede beplanting. Vele soorten hebben in de volièrte zo hun eigen gebiedje en vallen elkaar niet lastig.

Het slagen van een goed broedseizoen met deze kleine exoten is afhankelijk van een goede rust in en om de volièrte en vooral het verstreken van levend voer. Vooral dat laatste is een moeilijke factor, maar wel noodzakelijk omdat vele soorten hun jongen daarmee gedurende de eerste levensdagen voeden. Zij nemen namelijk gedurende die periode niets anders of in onvoldoende mate op. Levend voer is dus, nogmaals, beslist noodzakelijk. Ik heb verschillende manieren om aan dat levend voedsel te komen. Op de eerste plaats meelwormen. Deze geven de minste problemen omdat ze altijd te koop zijn en bovendien zijn ze ook goed zelf te kweken. Ook het kweken van fruitvliegjes is niet zo moeilijk. Met enkele stukjes peer en banaan in de bekende vliegenfles lukt dat altijd. Men kan ook op een plekje in de volièrte wat fruit neerleggen en het geheel afdekken met gaas zodat de vogels er niet aan kunnen komen. Moeder natuur zorgt dan vanzelf wel voor de vliegjes. Het bladluisprobleem heb ik opgelost door die op de rozen te kweken. Ook op de vlier komen ze vaak voor. In onze achtertuin heb ik een singel wilde rozen geplant welke 12 m lang is. De struiken zijn op dit moment zo'n 2 à 3 m hoog. Op zichzelf is dat al een bijzonder mooi aanzicht maar het is ook erg nuttig, want vooral op wat warme en vochtige dagen levert het flinke porties bladluis op. De loten met de meeste luis knip ik af en hang ze dan in de volièrte. Dat afknippen doe ik systematisch en het houdt dan gelijk de struiken wat op pijl. De vogels kennen het al en eer ik de loten met lekkernij heb opgehangen vliegen de vogels er al op af. De rozen leveren in het najaar de bekende rozenbottels en ook die worden met graagte gegeten.

De miereneieren vormen het grootste probleem. Hoe kom je daar in voldoende mate aan. In onze omgeving zijn wel prachtige bossen. De boswachter ziet je graag komen, maar beslist niet om mierennesten overhoop te halen. Ook in de dierspecialzaken kan men niet gemakkelijk aan levende miereneieren komen. Een mogelijkheid ligt echter in uw eigen tuin of plaatsje voor of achter uw huis. De zwarte mier komt op die plaatsen veelvuldig voor en meestal tot grote ergernis van moeder de vrouw omdat ze hun terrein ook uitbreiden tot in de woning. Om de eieren van die zwarte mier te vergaren moeten we de diverse ingangen van het nest opzoeken. We dekken die in- en uitgangen af met schoteltjes of zwart plastic zodat de mier een donkere en warme plaats boven de grond heeft en vanzelf brengen ze de eitjes daarnaar toe. Als we verschillende van die vergaarplaatsjes kunnen maken, is het mogelijk om 2 à 3 keer per week de eieren weg te nemen en we storen daarmee ook niet de mieren zoveel zodat we over wat langere tijd over een prima dierslijk voedsel voor onze vogels kunnen beschikken.

Door deze werkwijze zijn bij mij al verschillende tropische vogels geboren en grootgebracht. Het lijkt allemaal wat moeilijk en je moet er inderdaad ook wel wat voor doen, maar wanneer je dan later kunt terugzien op goede resultaten is dat zeker de moeite waard.

de vererving van de zwartborstfactor bij de zebravink slot

door Wim Beckmann

De kweek van de dominantzilver zwartborst

Allereerst weer een vraagteken. Hoe zien die beide factoren, welke ze in zich verenigd hebben, er uit?? Ik weet het niet en ik ben ook niet in staat om in dit artikel even het ideaalbeeld van deze combinatie te omschrijven. Ik zou zeggen, kweek ze eerst en dan kunnen we altijd nog beslissen of deze combinatie voor erkenning in aanmerking komt.

We werken weer met vereenvoudigde formule, dus we gebruiken alleen de symbolen waarmee we te doen hebben. We paren dominantzilver man x zwartborst pop of andersom.

In formules

$$\frac{Z+}{Z} \frac{Zb+}{Zb+} \times \frac{Z+}{Z+} \frac{Zb}{Zb} = 100\% \frac{Z+}{Z} \frac{Zb+}{Zb}$$

Alle jongen dominantzilver met 1 zwartborstfac. Over het algemeen zijn echter de dom. zilvers enkelfactorig dus een waarschijnlijke paring is:

$$\frac{Z+}{Z} \frac{Zb+}{Zb+} \times \frac{Z+}{Z+} \frac{Zb}{Zb} = 50\% \text{ grijs 1-fac. zwart-}$$

borst en 50% 1-fac. dom. zilver 1-fac. zwartborst.

2e jaar broer x zus (beide 1-fac. dominantzilver).

$$\frac{Z+}{Z} \frac{Zb+}{Zb+} \times \frac{Z+}{Z} \frac{Zb+}{Zb+} =$$

1/16 grijs

1/8 1-fac. dom. zilver

1/8 grijs 1-fac. zwartborst

1/4 1-fac. dom. zilver, 1-fac. zwartborst (geschikt / voor de verdere kweek)

1/16 2-fac. dom. zilver 1-fac. zwartborst

1/16 2-fac. dom. zilver

1/16 zwartborst

1/8 1-fac. dom. zilver, 2-fac. zwartborst (samen met)

1/16 2-fac. dom. zilver, 2-fac. zwartborst, de gewenste combinatievorm.

De combinatievorm dom. crème is iets moeilijker te verwezenlijken, daar we bij deze vogel de combinatie van drie onafhankelijk van elkaar verervende factoren moeten combineren, nl. de bruinfactor, de dominantzilverfactor en de zwartborstfactor.

Het beste kunt u dan een dom. crème man paren aan een dom. zilver zwartborst pop.

In het tweede jaar broer x zus, dus dominantzilver/dom. crème 1-fac. zwartborst x dom. crème 1-fac. zwartborst. Uit deze paring kweekt u uiteindelijk dominant crème zwartborsten.

Er rest mij nog de beschrijving van twee combinatievormen, nl. isabel zwartborst en bont zwartborst. Beide factoren vererven recessief t.o.v. hun wild-allele en hun vererving is dus gelijk aan de vererving van bijv. de grijsvleugel en de witten.

de rijstvogel, zijn vererving en TT-kwaliteit

In de overbekende Encyclopedie van Vogelliefhebbers staat te lezen dat de witte rijstvogel dominant vererft t.o.v. de grijze. Ik heb dit lange tijd als onwaarschijnlijk aangemerkt, maar moet nu toch zeggen dat wit beslist niet recessief vererft t.o.v. het grijs. Uit de paring grijs x wit heb ik nooit één goede witte gekweekt, wel bonte die later steeds witter worden. Was nu wit dominant dan had ik uitsluitend witte moeten krijgen uit deze paring. Volgens deze ervaring is wit niet dominant over grijs.

Paar ik nu wit x wit dan krijg ik weleens grijze jongen, vogels die overigens na de rui bont worden. Uit deze uitslag nu zou bewezen zijn dat wit wel degelijk dominant is t.o.v. grijs. In het verklaren van de verervings-theorie ben ik niet zo heel erg thuis maar geloof wel dat de witte rijstvogels eigenlijk geen witte maar bonte rijstvogels zijn. Dit bont zou dan dominant zijn t.o.v. grijs. Wanneer u eens gekweekt zou hebben met witte rijstvogels dan zult u deze veronderstelling moeten beamen omdat nageenog alle witte rijstvogels bont het nest uitkomen. Betreft het een ver doorgevoerde kweek met wit dan zijn de jongen meestal alleen voorzien van een grijze mantel, of in het gunstigste geval enkele donkere veertjes. Kweekt u met witte vogels uit grijs dan komen de meeste jongen erg bont te voorschijn. Na de rui worden ze dan wel steeds witter, donkere pennen echter verdwijnen soms pas na de 3e of 4e rui. De beste witte rijstvogels zijn dan ook die vogels die slechts wat donkere veertjes in de mantel hebben als nestjong. Dit bont is na de eerste rui al verdwenen. In het nest is overigens al te zien of we te maken krijgen met goede TT-vogels of niet. Vogels die met een donkere snavel geboren worden zullen grijs worden of bont met maar weinig wit. De vogels met een lichte snavel worden na de rui mooie witte en zullen het meest geschikt zijn voor de TT. De grijze vogels namelijk — als ze uit wit komen — zullen na de rui of erg bont worden of in ieder geval bont zijn onder de snavel, helemaal grijs zullen ze nooit blijven.

Een bonte rijstvogel lijkt mij voor de TT niet zo geslaagd. Ten eerste moet de vogel voor 50% bont zijn en anderzijds moet dat bont ook symmetrisch bont zijn. Twee eisen waar moeilijk aan is te voldoen. Temeer omdat bij een volgende rui deze vogel witter zal worden en het zeer moeilijk wordt gericht met bont te kweken.

Als TT-vogel is de rijstvogel overigens een bijzonder geslaagde vogel. De grijze zijn bijna altijd goed getekend terwijl de witte (zonder bont) beslist niet witter kunnen zijn. De bevedering is bijna altijd erg strak en aangezien de veren de vogel maken ziet de rijstvogel er bijna altijd puik uit. Helaas is de rijstvogel erg onrustig, zeker als hij niet is afgericht. Een rijstvogel zó uit de volière in een TT-kooi gestopt zal zijn staartveren en vleugelpennen vernielen. Ook

is gebleken dat de snavels van de rijstvogel erg gemakkelijk beschadigen. Een niet getrainde rijstvogel zal met zijn snavel trachten door de tralies van de TT-kooi te komen. Als deze strijd lang duurt dan komen er wondjes op de snavel omdat deze niet zo sterk is als wordt verondersteld. Die wondjes herstellen wel snel, maar de snavel blijft voor de rest van zijn leven getekend.

Ikzelf train mijn vogels altijd in broedkooien. In elke broedkooi doe ik dan drie of vier verschillende vogels, bijv. 1 rijstvogel, 1 Jap. meeuw, 1 zebra-vink en 1 Austr. prachtvink. Mij is gebleken dat de rijstvogels vrij snel tot rust komen als ze met andere rustige vogels samen zitten. Dit wil echter geenszins zeggen dat alle rijstvogels ook snel rustig zullen zijn. Als ik merk dat er een bij is die na een week nog als een gek door de kooi schiet als ik erbij kom dan wordt die vogel voor de TT uitgeschakeld. Overigens is mijn ervaring dat het bijna altijd de poppen zijn die zo lang wild blijven.

Eerder schreef ik al dat de rijstvogel een goede TT-vogel blijkt te zijn en toch wordt hij vaak door de keurmeester gestraft. Ze worden gekeurd op het gele keurbriefje en in de eerste rubriek wordt het formaat en model beoordeeld. Door de kweek is ook de rijstvogel in postuur achteruit gegaan, vooral de witte zijn vaak in de ogen van de keurmeester te klein. Met een gerichte kweek moet het mogelijk zijn hier verandering in aan te brengen. Mijn ervaring is ook dat zeer vroege jongen vaak beter uitgedroefd op de TT komen, ik begin daarom ook al met kerstmis met de kweek. Dit jaar zelfs al eerder, maar ik

heb ze wel net op tijd kunnen ringen. Als ik dit schrijf zijn ze al volop in de rui (het is 16 april) en ik heb goede hoop dat ze straks goed zullen zijn voor de TT.

Op het keurbriefje komt voor de rest nog een rubriek voor waarin de rijstvogel vaak punten moet verspeelen. Een rijstvogel heeft nl. vrij lange tenen en als hij slaapt dan kan hij niet al zijn tenen met zijn veren beschermen. Overwinteren de rijstvogels in een ruimte die niet vorstvrij te houden is dan loop je de kans dat ze bevroren tenen oplopen. Het verlies van nagels of zelfs tenen is hierdoor dan ook niet denkbeeldig. Hoewel de rijstvogel als winterhard te boek staat zou ik toch willen aanbevelen om ze vorstvrij te laten overwinteren. Als u daar de gelegenheid niet voor hebt dan moet u ze wel een slaapnest verstrekken.

Uit het bovenstaande zal blijken dat de rijstvogels een bijzondere plaats innemen in mijn vogelcollectie. Het kweken gaat vrij goed en ook de TT-resultaten zijn vrij gunstig. Het is zeker de moeite waard om het dan ook eens te proberen!

Tot slot wil ik toch nog een bijzondere kweekervaring aan u doorgeven. Een kennis van mij, de heer Overdijkink uit Soest, kweekte met zijn rijstvogels in een vlucht in de serre die centraal verwarmd was. Dit koppel nestelde zomer en winter. Tijdens deze doorlopende kweek brachten de rijstvogels 80 jongen groot. De heer Overdijkink is inmiddels 93 jaar en wanneer hij mijn vogels komt bekijken komt het gesprek gegarandeerd op die vogels van hem.

Hans Klören

Deze kleurfoto toont u een zwartkoprijstvogel. Vermoedelijk is hier geen sprake van een mutatie, maar van een niet erfelijke overmelanisatie dat veroorzaakt kan worden door een foutieve voeding of huisvesting. Het zou de moeite lonen om, indien u een dergelijk exemplaar bezit, er eens experimenteel mee te kweken.

28 oktober - 18 november 1976
Gekombineerde 22-daagse reis naar
**De Galapagos en het
Amazone-gebied in Ecuador,**
begeleid door Dr. E. F. Jacobi, voormalig directeur van Artis.

Een reis, die vooral door zijn gevarieerdheid aan de wensen van iedere natuurliefhebber zal voldoen. Hoe boeiend is de kennismaking met de brede rivieren, die de bovenloop van de Amazone vormen, de af en toe woeste stroomversnellingen, de altijd groene regenwouden en de langs de rivier wonende Indianen.

De Galapagos, de betoverde eilanden, zijn een hel en een paradijs tegelijk: een hel van woeste verlatenheid en zwarte lava-landschappen. Daartegenover een paradijs, waar de dieren niet voor u vluchten. Gewone dieren, zoals zeeleeuwen, pelikanen en spotvogels. Maar ook de zee- en landleguanen, die uit een ver verleden lijken overgestapt.

Enkele grepen uit het programma: bezoek aan de stad Quito; 3-daagse bustocht door het oerwoud naar de Napo-rivier, inclusief excursies per motorkano; bezoek Indiaanse markt; 4-daagse cruise door de Galapagos-archipel.

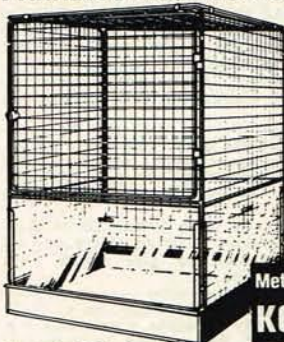
Heen- en terugvlucht per lijndienst van de K.L.M.
Reissom f. 6.485,- vol pensioen. Bel of schrijf voor meer informatie met
Wagons-Lits//Cook, **Wagons-Lits/Cook**
Sarphatistraat 6,
Amsterdam.
Tel.: 020 - 6 29 17. De specialisten in bijzondere reizen

**Reeds
duizenden
geleverd!**

**PARADISO - KOMECO
ZELFBOUW VOLIERES**

Geheel metalen zelfbouw kamervolières van genormaliseerde elementen. Steeds uit te breiden en onder te verdelen. Twee standaard-uitvoeringen met on-eindig veel combinatiemogelijkheden. Het past altijd! Gegarandeerd!

PARADISO-KOMECO VOLIERE geen kooi, maar een echte vogelwoning!

Dof zwart, slagvast ge-
ëpoxeerd, roestbestendig,
morsvrij en hygiënisch.

Waterdichte aluminium
schuiflade.
Gemakkelijk toegankelijk.
Veilig af te sluiten.
Geen zichtbelemmering!

Montage? Het werk van
een ogenblik. Geen
gereedschappen nodig!

Metaalwarenfabriek Hulskamp B.V.

KOMECO - DIVISION

POSTBUS 52 TE ALKMAAR

Stuur de BON of schrijf een
briefkaart aan:

BON Zend mij Uw rijk geïllustreerde prospectus met
technische beschrijving en prijslijst van de
PARADISO-KOMECO ZELFBOUW VOLIERES

Naam:

Adres:

Plaats:

welpi-vit

11 geconcentreerde vitaminen
in waterige oplossing

voor vogels van diverse pluimage

In het drinkwaterbakje wordt Welpi-vit
snel opgelost en daardoor zonder
probleem ingenomen.

Welpi-vit voorkomt infectieziekten,
oog- en hersenaandoeningen.
Welpi-vit bevordert de ontwikkeling van het
embryo en de groei van de jongen.
Welpi-vit geeft betere broedresultaten
en een hoger percentage uitkomende
eieren.

Welpi-vit geeft een glanzende en strakke
bevedering. Welpi-vit zorgt voor een
goede conditie van alle vogels.

Verkrijgbaar bij dierenspecialisten.

welpi hoort erbij!

 HOECHST PHARMA
HEALTH CARE PRODUCTS Postbus 284 Amsterdam
Stelle van de Pharma-divisie van Hoechst Holland N.V.

VOGELHANDEL
REIN van der VEEN, GOOR

1-1 Bandvinken	1-1 Zil. Chinakwartels
1-1 Roodbekwevers	1-1 Chinakwartels
1-1 Oranjekaakje	Samen f 20,00
1-1 Napoleontje	
1-1 Goudmussen	Vraag uitgebreide
Samen f 40,00	prijslijst

's Maandags de gehele dag gesloten.
's Zondags van 09.00 tot 13.00 geopend.

Verzending onder rembours.

VOGEL '77

**Diergaarde
Blijdorp
Rotterdam**

JE KIJKT JE UIT!

5 - 26 februari 1977
**2 Bijzondere Safari's
door Kenya en Tanzania**

1. Safari begeleid door de Heer A.J.J.M. van Hooff,
directeur van Burgers Dierenpark Arnhem.

U bezoekt o.a. de wildreservaten en nationale parken van Samburu, Lake Nakuru, Lake Manyara en de Ngorongoro krater.

U ontmoet er tal van bijzondere dieren. Somalistruisvogel bijvoorbeeld, giraffehals gazelle en boomklimmende leeuwen, Dwerg-flamingo's, buffels, gnoes, zebra's hyena's. U overnacht niet alleen in hotels en lodges, maar u slaapt ook twee nachten in een luxe tentenkamp.

2. Ornithologische safari, begeleid door de bekende
ornitholoog de Heer C.J. Coldewey.

De succesvolle safari van februari '76, waarbij niet minder dan 298 soorten vogels werden waargenomen, heeft ons doen besluiten deze reis in '77 te herhalen. Op de route, die eerst naar het Tsavo National Park in Tanzania voert en vervolgens via Serengeti, Masai Mara naar Kenya, komt u in deze tijd ook veel trekvogels uit Europa tegen.

Natuurlijk wordt ook aandacht besteed aan de zoogdieren en andere soorten.

Accommodatie in eerste klasse hotels en lodges. Voor nadere informatie kunt u de Heer Coldewey bellen, tel.: 05759 - 1435.

Voor uitgebreide documentatie kunt u ook bellen met Wagons-Lits//Cook, Special Traffic, Sarphatistraat 6, Amsterdam. Tel.: 020 - 62917. De specialisten in bijzondere reizen

„ANIMALI”

INTERNATIONAAL VOGEL- EN APENPARK
POSTBUS 291 - ROOSTENLAAN 303
TELEFOON 040-113738 - EINDHOVEN

**STEEDS VOORRADIG EEN
RUIME COLLECTIE TROPISCHE
EN ANDERE PARKVOGELS**

Vraagt onze uitgebreide nieuwe prijslijst

Vogelliefhebbers bezoekt ons park!

Verkoop ook gedurende het weekeinde!

GEZA SEPT

**Voorkomt en geneest
virusziekten en infecties.**
Een goedkoop en
afdoend middel dat
eenvoudig toegepast kan
worden:
enige druppels aan het
drinkwater toevoegen
is voldoende.

**Populierstraat 121-123
Tel. 070-323930; Den Haag**
**W. ROUPPE
VAN DER VOORT**

FLORA en FAUNA B.V.

SIEM VAN 'T HART

**POSTBUS 312
CAPELLE AAN DEN IJSSEL
Telefoon 010 - 12 75 11**

Wij leveren uitsluitend aan de erkende vakhandel (Dibevo-speciaalzaken).

Constant in voorraad Grijs Roodstaart- en andere papegaaien.

Ook gespecialiseerd in tangara's, rotshanen, kolibries, nachtegalen, vliegenvangers etc. Tevens voorradig Hyacinth Ara's.

Waar wacht u nog langer op ?

Gun uw vogels selectief geschoonde
WITTE MOLEN zongerijpte zaden!

WITTE MOLEN gemengde zaden voor kleur, zang en postuurkanaries, tropische vogels, parkieten en wildzang.
WITTE MOLEN zaadmengsels door onze voedingsdeskundige in de juiste verhoudingen samengesteld en aangepast aan de behoefte van de vogels in het seizoen.

Naast onze sublieme ALLESTERIN-mengsels voor de specialist, een keur van mengsels o.a.:

- Zangzaad Speciaal - Rood 1 - Zwart 1R - Zwart 1R z. hennep.
- Tropischzaad speciaal - Tropischzaad A.P.V. (v. Austr. Prachtvinken)
- Parkietenzaad speciaal - Parkietenzaad grof
- Wildzangzaad E.S. (eigen samenstelling)

VOGELLIEFHEBBERS DIE WETEN WAT GOED IS
PASSEN DE VOORDEELREGEL TOE.

Dus Witte Molen zaden!

witte
molen

WITTE MOLEN B.V.
PROV.WEG - MEEUWEN (N.Br.)